

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

«Архітектоніка глобальної системи міжнародних фінансових центрів»

здобувача Котлярського Леона

(підпис)

Науковий керівник: к.е.н., доцент Лихолет С.І.

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Столярчук Я.М.

(підпис)

Київ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант) освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

(підпис)

Ярослава СТОЛЯРЧУК

«_____» _____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародної економіки

(підпис)

Ярослава СТОЛЯРЧУК

«_____» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Котлярському Леону
очної (денної) форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Архітектоніка глобальної системи міжнародних фінансових центрів»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «9» грудня 2024 р. №2232-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на основі глибокого вивчення та аналізу літературних джерел

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи функціонування міжнародних фінансових центрів
(назва розділу)	
Розділ 2	Комплексна аналітична оцінка структурно-функціональної моделі глобальної системи міжнародних фінансових центрів
(назва розділу)	
Об'єкт дослідження:	процес формування та функціонування глобальної системи міжнародних фінансових центрів
Предмет дослідження:	процес формування та функціонування глобальної системи міжнародних фінансових центрів
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	розробка рекомендацій щодо оптимізації взаємодії міжнародних фінансових центрів та посилення ролі України в архітектоніці глобальної фінансової системи на основі аналізу їх структурно-функціональних характеристик

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:
У розділі 1

- 1.1. Сутність та еволюція міжнародних фінансових центрів
- 1.2. Теоретичні підходи до аналізу архітектоніки глобальної системи міжнародних фінансових центрів
- 1.3. Аналітичні інструменти оцінки взаємодії міжнародних фінансових центрів

У розділі 2

- 2.1. Ідентифікація ключових міжнародних фінансових центрів та їх роль у глобальній економіці
- 2.2. Аналіз мережевої взаємодії між провідними фінансовими центрами світу
- 2.3. Визначення центрів впливу та периферії в архітектоніці глобальної фінансової системи
- 2.4. Напрями оптимізації взаємодії фінансових центрів та перспективи посилення ролі України

Завдання підготував
науковий керівник

(підпис)
«11» грудня 2024 р.

Сергій Лихолет

Завдання одержав здобувач

(підпис)
«11» грудня 2024 р.

Леон Котлярський

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 60 сторінок, 10 таблиць, 10 рисунків, список використаних джерел з 50 найменувань, додатки.

«Архітектоніка глобальної системи міжнародних фінансових центрів»

(назва кваліфікаційної бакалаврської роботи)

Об'єктом дослідження є процес формування та функціонування глобальної системи міжнародних фінансових центрів.

Предметом дослідження є процес формування та функціонування глобальної системи міжнародних фінансових центрів.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – розробка рекомендацій щодо оптимізації взаємодії міжнародних фінансових центрів та посилення ролі України в архітектоніці глобальної фінансової системи на основі аналізу їх структурно-функціональних характеристик.

Відповідно поставленої мети кваліфікаційної бакалаврської роботи сформульовані наступні *завдання*:

- визначити сутність та простежити етапи еволюції міжнародних фінансових центрів;
- розкрити теоретичні підходи до аналізу архітектоніки глобальної системи міжнародних фінансових центрів;
- охарактеризувати аналітичні інструменти оцінки взаємодії між міжнародними фінансовими центрами;
- ідентифікувати ключові міжнародні фінансові центри та оцінити їхню роль у глобальній економіці;
- проаналізувати особливості мережевої взаємодії між провідними фінансовими центрами світу;
- визначити центри впливу та периферійні елементи в архітектоніці глобальної фінансової системи;
- розробити пропозиції щодо оптимізації взаємодії між фінансовими

центрами та визначити перспективи посилення ролі України в глобальній системі.

Практична цінність полягає у формулюванні рекомендацій щодо підвищення ефективності інтеграції України у світову фінансову систему, що може бути використано у формуванні національної стратегії розвитку фінансового ринку.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2025.

Рік захисту роботи 2025.

Ключові слова: світові, міжнародні, регіональні фінансові центри, офшорні фінансові центри, глобальна економіка, національний ринок, світове господарство, ринок фінансових послуг, глобалізація.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ	6
1.1. Сутність та еволюція міжнародних фінансових центрів	6
1.2. Теоретичні підходи до аналізу архітекtonіки глобальної системи міжнародних фінансових центрів	12
1.3. Аналітичні інструменти оцінки взаємодії міжнародних фінансових центрів	18
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНА АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ГЛОБАЛЬНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ	26
2.1. Ідентифікація ключових міжнародних фінансових центрів та їх роль у глобальній економіці	26
2.2. Аналіз мережевої взаємодії між провідними фінансовими центрами світу	33
2.3. Визначення центрів впливу та периферії в архітекtonіці глобальної фінансової системи	39
2.4. Напрями оптимізації взаємодії фінансових центрів та перспективи посилення ролі України	43
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах стрімкої глобалізації, що охоплює усі сфери економічного, політичного та соціального життя, особливого значення набуває система міжнародних фінансових центрів. Її формування зумовлене активним розвитком транснаціональних корпорацій, глобальних ринків товарів, послуг і капіталів, а також поширенням інформаційного простору, де знання та фінансова інформація стають ключовими ресурсами. Вихід бізнесу за межі національних економік обумовлює необхідність створення ефективних інституційних механізмів управління світовими фінансовими потоками, що робить міжнародні фінансові центри важливими стратегічними вузлами глобальної економіки.

Світові фінансові центри відіграють дедалі вагомішу роль у функціонуванні сучасної економічної системи. Щодня через них проходять гігантські обсяги капіталів, формуючи структуру світового фінансового ринку, координуючи інвестиційні потоки, валютні операції, розміщення цінних паперів та інші фінансові інструменти. Їхній вплив виходить далеко за межі національних економік, охоплюючи глобальні фінансові мережі. У цьому контексті ефективність та стабільність функціонування фінансових центрів має безпосереднє значення для загальної рівноваги міжнародної економіки та фінансової системи.

З огляду на ці процеси, зростає потреба у системному аналізі архітекtonіки глобальної системи міжнародних фінансових центрів. Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю не лише осмислення динаміки їх розвитку, а й розуміння закономірностей трансформації їх функціональних ролей у відповідь на виклики світової фінансової безпеки, технологічних змін і політичної нестабільності. Для країн, що прагнуть інтегруватися в міжнародні фінансові процеси, надзвичайно важливо враховувати особливості функціонування таких центрів при формуванні національної економічної стратегії та залученні зовнішніх фінансових ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку та трансформації міжнародних фінансових центрів є предметом досліджень багатьох науковців, практиків і експертів, серед яких Дж. Гелбрейт, Д. Елліот, Ю. Кассис, М. Кастельс, Дж. Пун, Дж. Тобін, Г. Рід, Р. Робертс, С. Сассен, Н. Тріфт, П. Тейлор, Дж. Фрідман, а також українські дослідники Л. Худякова, М. Ліфанова, В. Козюк, Л. Колінець, Н. Кравчук, З. Луцишин, Є. Савельєв, О. Сохацька, С. Циганов, Л. Шпак, М. Шуба та інші. Водночас, попри вагомий науковий внесок, питання трансформаційних змін, що відбуваються з міжнародними фінансовими центрами в умовах глобального переміщення капіталу, залишаються недостатньо вивченими та потребують подальшого аналізу.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – розробка рекомендацій щодо оптимізації взаємодії міжнародних фінансових центрів та посилення ролі України в архітектоніці глобальної фінансової системи на основі аналізу їх структурно-функціональних характеристик.

Відповідно поставленої мети кваліфікаційної бакалаврської роботи сформульовані наступні **завдання**:

- визначити сутність та простежити етапи еволюції міжнародних фінансових центрів;
- розкрити теоретичні підходи до аналізу архітектоніки глобальної системи міжнародних фінансових центрів;
- охарактеризувати аналітичні інструменти оцінки взаємодії між міжнародними фінансовими центрами;
- ідентифікувати ключові міжнародні фінансові центри та оцінити їхню роль у глобальній економіці;
- проаналізувати особливості мережевої взаємодії між провідними фінансовими центрами світу;
- визначити центри впливу та периферійні елементи в архітектоніці глобальної фінансової системи;
- розробити пропозиції щодо оптимізації взаємодії між фінансовими центрами та визначити перспективи посилення ролі України в глобальній системі.

Об’єктом дослідження є процес формування та функціонування глобальної системи міжнародних фінансових центрів.

Предметом дослідження є процес формування та функціонування глобальної системи міжнародних фінансових центрів.

Методи дослідження. У роботі застосовано комплекс теоретичних, аналітичних та емпіричних методів: системний аналіз, порівняльний аналіз міжнародних індексів, SWOT-аналіз, а також методи моделювання та прогнозування, що забезпечують глибоке розуміння закономірностей функціонування міжнародних фінансових центрів і їхньої взаємодії у глобальній фінансовій системі.

Теоретична значущість полягає у поглибленні наукового розуміння структури та функціонування міжнародних фінансових центрів, а також формування концепції їх архітекτονіки у глобальній економіці.

Методична значущість визначається розробкою інструментарію для аналізу мережових взаємозв’язків між фінансовими центрами.

Практична цінність полягає у формулюванні рекомендацій щодо підвищення ефективності інтеграції України у світову фінансову систему, що може бути використано у формуванні національної стратегії розвитку фінансового ринку.

Інформаційна база дослідження включає офіційні статистичні дані міжнародних фінансових організацій, аналітичні матеріали провідних фінансових центрів, наукові публікації, а також результати інтерв’ю з експертами у сфері міжнародних фінансів.

Структура роботи. Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний текст роботи становить 60 сторінок, в т.ч. 10 таблиць, 10 рисунків. Список використаних джерел містить 50 найменувань, викладених на 5 сторінках. Робота містить 4 додатки, викладені на 8 сторінках.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ

1.1. Сутність та еволюція міжнародних фінансових центрів

Світові фінансові центри посідають ключове місце в архітектурі глобального фінансового ринку, починаючи з кінця XX століття. Надлишкові обсяги капіталу проявлялися через інтенсивне зростання обсягів експорту, що було наслідком відносного перенагромадження ресурсів у межах окремих держав і, як результат, спричиняло зниження рівня прибутковості. Водночас вагомим фактором виступав нерівномірний розподіл капіталу, що експортувався, між різними економічними системами.

У широкому значенні, світові фінансові центри репрезентують собою просторово-інституційні утворення, де зосереджена діяльність банківських, кредитних та інших фінансових інституцій [1]. Визначальною рисою таких центрів є їхня постійна взаємодія між собою в межах глобальної фінансової мережі.

Поняття «світовий фінансовий центр» розглядається у науковій літературі через кілька основних підходів, кожен із яких акцентує увагу на різних аспектах цієї категорії (рис. 1.1).

Територіальний підхід зосереджується на географічній концентрації фінансових інститутів, визначаючи центр як певну територію з високою щільністю фінансових установ. Інституційний підхід підкреслює роль діяльності фінансових установ, які забезпечують доступ до глобальних ринків капіталу, акцентуючи увагу на функціональній спроможності установ. Функціональний підхід фокусується на концентрації фінансових ринків, які виступають вузлами для міжнародних капіталових потоків [2].

Поняття «світовий фінансовий центр» розглядається у науковій літературі через кілька основних підходів, кожен із яких акцентує увагу на різних аспектах цієї категорії [3].

Територіальний підхід зосереджується на географічній концентрації фінансових інститутів, визначаючи центр як певну територію з високою щільністю фінансових установ.

Інституційний підхід підкреслює роль діяльності фінансових установ, які забезпечують доступ до глобальних ринків капіталу, акцентуючи увагу на функціональній спроможності установ. Функціональний підхід фокусується на концентрації фінансових ринків, які виступають вузлами для міжнародних капіталових потоків [4].

<i>Територіальний</i> Місце (територія) концентрації фінансових інститутів	• Ч. Кіндлебергер, В. Алексеев, П. Кравець, Л. Крилова, С. Мойсеев, Ю. Хვაцова
<i>Інституційний</i> Діяльність фінансових інститутів, які забезпечують доступ до глобального фінансового ринку	• Т. Геріг, Ю. Гусев, В. Климачев, Ю. Коречков, С. Пахомов, Ю. Гусєв
<i>Функціональний</i> Концентрація фінансових ринків, де сходяться міжнародні потоки руху капіталів	• П. Геддес, П. Холл, Дж. Фрідман, Г. Рід, І. Ключников, Г. Матюхін, В. Кучеренко, О. Семенцова, Л. Панкова, Н. Даниленко
<i>Функціонально-інституційний</i> Враховує інституційну й ринкову складові	• В. Карпунін, Е. Тригл, М. Шуба, З. Луцишин

Рисунок 1.1 – Підходи до визначення поняття «світовий фінансовий центр»

Джерело: складено автором на основі [5].

Українські дослідники В. Кучеренко та Л. Пайкова характеризують світові фінансові центри як «ланки єдиного ланцюга, який формує світовий капітал у всіх його проявах» [6], підкреслюючи їхню роль як вузлових елементів глобальної фінансової системи.

Згідно з визначенням Банку міжнародних розрахунків, світовий фінансовий центр – це глобальний мережевий осередок, у якому сконцентровано банківську

діяльність [8]. Аналогічного підходу дотримується професор Джордж Кауфман з Університету Лойоли в Чикаго, який вважає, що такі центри є місцями концентрації фінансових інститутів, що здійснюють фінансове посередництво міжнародного рівня [9].

Отже, під світовим фінансовим центром розуміють локацію, де зосереджені основні фінансові установи, що забезпечують акумулювання та перерозподіл фінансових ресурсів. До таких установ належать банки, фондові біржі, страхові компанії та інші суб'єкти, які надають фінансові послуги або мають у них потребу.

У процесі функціонування світового фінансового ринку спостерігається тісна інтеграція кредитних, валютних та фондових ринків, що перебувають у постійній взаємодії з аналогічними глобальними структурами [10]. На основі масштабних національних ринків, орієнтованих на міжнародні операції, сформувалися провідні світові фінансові центри, зокрема Сан-Франциско, Гонконг, Сінгапур, Лондон, Нью-Йорк та інші. Ці утворення є складовими частинами глобального ринку капіталу, і їх ефективне функціонування можливе лише за умови накопичення фінансових ресурсів у високорозвинених економіках.

Для того щоб країна змогла претендувати на статус світового банківського центру, необхідна наявність низки ключових передумов: стабільної валютно-економічної ситуації, розвиненої банківської та кредитної інфраструктури, організованого біржового ринку, сприятливої системи оподаткування, вигідного географічного розташування, відносної політичної стабільності, високого рівня стандартизації та розвинених інформаційно-комунікаційних технологій з мінімізацією паперового документообігу.

Формування світового фінансового центру становить стратегічний пріоритет для кожної держави, яка орієнтується на динамічний економічний розвиток та інтеграцію у світову фінансову систему.

Основним завданням такого центру є залучення іноземного капіталу, що сприятиме посиленню конкурентоспроможності національного фінансового ринку в умовах глобалізованої економіки.

У структурі світових фінансових центрів провідну роль відіграють такі інституції, як фондові біржі, комерційні та інвестиційні банки, транснаціональні корпорації (ТНК), пенсійні фонди, хедж-фонди, а також інші фінансові організації. Водночас важливу підтримувальну функцію виконують компанії, що надають професійні бізнес-послуги: аудиторські, бухгалтерські, консалтингові, рекламні та юридичні фірми. Інституційна структура світового фінансового центру візуалізується на рис. 1.2.

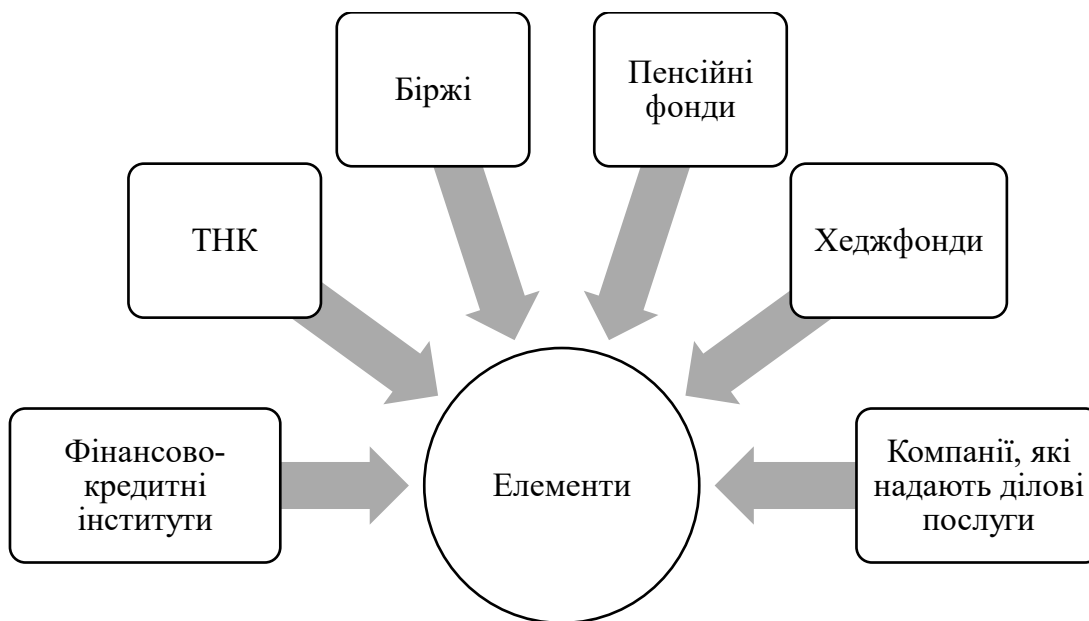

Рисунок 1.2 – Елементи світового фінансового центру

Джерело: складено автором на основі [1].

Найбільші фінансові центри, Лондон, Нью-Йорк, Гонконг і Сінгапур, відіграють ключову роль у функціонуванні глобального фінансового ринку. Кожен із них має свою специфіку, історичні передумови формування та інституційну структуру, що забезпечує конкурентні переваги на міжнародній арені. Вони концентрують потужні фінансові установи, здійснюють обіг капіталів, торгівлю цінними паперами та надають широкий спектр фінансових послуг (табл. 1.1).

Незважаючи на геополітичні виклики, Лондон продовжує утримувати статус одного з провідних центрів валютно-кредитних операцій. Нью-Йорк домінує у сфері фондового ринку, виступаючи основною платформою для

міжнародного руху капіталу в доларах США. Гонконг, маючи стратегічний зв'язок із Китаєм, забезпечує канал для перерозподілу фінансових ресурсів у найбільшу економіку Азії. Сінгапур, попри статус держави, що розвивається, зміг створити ефективну інфраструктуру для функціонування ключових фінансових ринків, демонструючи високий рівень організації та стабільності.

Таблиця 1.1 - Характеристика найбільших світових фінансових центрів

Фінансовий центр	Характеристика
Лондон	Незважаючи на вихід Великої Британії зі складу Європейського Союзу, Лондон зберігає позиції одного з провідних фінансових центрів світу. Він є лідером за масштабами валютних операцій та кредитно-фінансової діяльності. Відзначається високим рівнем міжнародної інтеграції. Інфраструктуру лондонського фінансового кластеру формують потужні банківські установи, фондові біржі та білльєрброкерські компанії.
Нью-Йорк	Один з найбільш впливових світових фінансових центрів, де функціонує Нью-Йоркська фондова біржа – найбільший майданчик для торгівлі цінними паперами. Місто відіграє ключову роль у міжнародному обігу капіталів, насамперед у сфері євродоларів, а також у сегменті банківського кредитування.
Гонконг	Провідний фінансовий вузол Азіатсько-Тихоокеанського регіону, який виконує роль моста між міжнародними інвесторами та китайською економікою. Завдяки тісним економічним зв'язкам з материковим Китаєм, Гонконг активно акумулює та перерозподіляє інвестиційний і банківський капітал. У місті присутні офіси понад 70 із 100 найкрупніших банків світу.
Сінгапур	Унікальний приклад фінансового центру, що сформувався у країні з ринком, який розвивається. Незважаючи на обмеженість ресурсів, Сінгапур має розвинену інфраструктуру фінансових ринків, включаючи валютний, золотовалютний, кредитний і фондовий. Водночас країна не є експортером капіталу, що обмежує надлишкову пропозицію фінансових ресурсів. Відсутність масштабної промислової бази компенсується високим рівнем фінансової організації.

Джерело: складено автором на основі [6].

Міжнародні фінансові центри виконують широкий спектр функцій, спрямованих на забезпечення ефективного обігу капіталу у глобальному масштабі. Вони є платформами для залучення фінансування як за допомогою боргових, так і пайових інструментів, сприяють оптимізації податкового навантаження для транснаціональних корпорацій та інвесторів, а також забезпечують професійне управління приватним капіталом заможних клієнтів. (рис. 1.3).

Важливе місце займає діяльність з управління активами інвестиційних фондів і великих корпорацій, що дозволяє досягати фінансової стійкості та підвищення доходності на глобальному рівні.

Крім того, ці центри активно залучені до організації міжнародної біржової торгівлі фінансовими інструментами, що забезпечує ліквідність ринків та розширює можливості інвестування. Значну роль відіграє й управління глобальними ризиками, зокрема через хеджування та страхування, а також фінансування складних і капіталомістких проєктів, які потребують високого рівня експертизи та синдикованого підходу. Таким чином, міжнародні фінансові центри є ядром світової фінансової інфраструктури, що забезпечує стабільність і динамізм сучасної економіки.

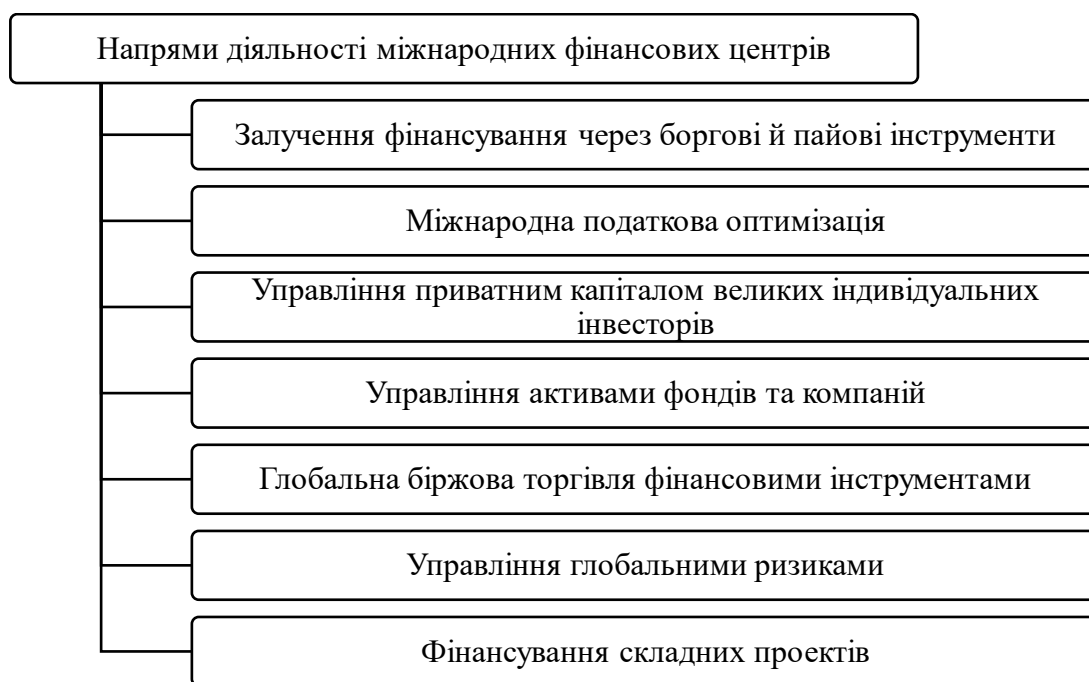

Рисунок 1.3 – Напрями діяльності міжнародних фінансових центрів

Джерело: складено автором на основі [5].

Процес трансформації фінансового центру в міжнародно значущий інститут обумовлюється двома ключовими чинниками: по-перше, національною консолідацією фінансових операцій, що передбачає зосередження основних фінансових установ у визначеному географічному просторі; по-друге, лібералізацією фінансового ринку, спрямованою на забезпечення вільного та безперешкодного руху капіталу між державами [11].

Завдяки комплексному підходу до управління фінансовими ресурсами, людським потенціалом, фінансовими інструментами та інформаційними потоками, міжнародні фінансові центри виконують стратегічну функцію у розвитку сучасної економіки. Вони сприяють активізації економічних процесів та пропонують широкий спектр фінансових послуг, задовольняючи потреби різних категорій клієнтів.

1.2. Теоретичні підходи до аналізу архітекtonіки глобальної системи міжнародних фінансових центрів

Сучасні глобалізаційні процеси дедалі більше актуалізують потребу в осмисленні фінансової системи як складної, багаторівневої структури, що охоплює численні міжнародні фінансові центри (МФЦ), кожен з яких виконує специфічну роль у глобальному русі капіталу. Аналіз архітекtonіки цієї системи вимагає глибокого теоретико-методологічного підґрунтя, зокрема з урахуванням системного підходу до фінансів.

Глобальна система надзвичайно чутлива до змін у механізмах формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, і має бути здатною не лише адаптуватися до постійних трансформацій, а й чинити опір кризовим явищам внутрішнього та зовнішнього характеру. Це твердження особливо актуальне для глобальної системи МФЦ, яка постійно реагує на геоекономічні зміни, регуляторні виклики та конкурентні зрушення у світовій фінансовій архітектурі.

С. Л. Лондар підкреслює, що в науковій літературі бракує конструктивного визначення поняття «фінансова система» – переважно вона описується лише як сукупність сфер і ланок. Водночас аналіз архітекtonіки глобальної системи МФЦ потребує саме конструктивного, структурно-функціонального підходу, що дозволяє осмислити систему як цілісність, побудовану на функціональних зв'язках, субординації та взаємозалежностях.

Необхідно враховувати комплекс наукових підходів до дослідження складних відкритих систем, до яких належить і система МФЦ. Зокрема, системний

підхід передбачає:Окреслення меж системи та її середовища, тобто виділення МФЦ як підсистеми глобальної фінансової архітектури й розуміння її взаємодії з інституційним, політичним і економічним середовищем.

Фінансові центри виступають ключовим елементом не лише глобальної фінансової архітектури, а й загальної системи світового господарства. Їх існування та функціонування формують структурні засади сучасної економіки, здатної витримувати конкуренцію в умовах інтеграції до міжнародного економічного простору. Їх діяльність сприяє підвищенню конкурентоспроможності національних економік, активізує розвиток людського капіталу, забезпечує ефективніше використання ресурсних факторів виробництва, стимулює зростання рівня зайнятості населення та створює умови для інноваційного оновлення економічного середовища.

У сучасних умовах виділяють сім основних напрямів діяльності, які реалізуються міжнародними фінансовими центрами. Деякі з них виконують лише окремі функції, однак провідні глобальні центри – такі як Нью-Йорк і Лондон – охоплюють увесь спектр відповідних операцій.

На шляху становлення фінансового центру міжнародного значення ключовими є два чинники [25]:

- консолідація національних фінансових трансакцій, що передбачає просторову концентрацію фінансових установ;
- лібералізація фінансового ринку, метою якої є створення сприятливих умов для вільного руху капіталу між країнами.

Взаємозв'язки між світовими фінансовими центрами формують складну систему взаємодії та конкурентної боротьби. Серед основних напрямів, що визначають конкурентоспроможність таких центрів, можна виділити три:

- 1) Репутація та комунікаційна привабливість – ключову перевагу мають центри з усталеним іміджем і визнанням на глобальному рівні.
- 2) Розгалужена система фінансових послуг – фактор, який забезпечує привабливість для широкого кола учасників фінансового ринку.

3) Професійна компетентність персоналу – основа довіри клієнтів і гарантія високої якості фінансових послуг.

Розвиток фінансового центру, згідно з науковими підходами, проходить три етапи (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 - Етапи розвитку світового фінансового центру

Етап розвитку	Особливості
Формування локального фінансового ринку	Цей етап характеризується тісним зв'язком із загальнодержавним економічним розвитком та дієвим функціонуванням ринкових механізмів. Основне завдання полягає у стимулюванні притоку інвестицій та створенні базису для подальшого зростання фінансової системи країни.
Розвиток регіонального фінансового центру	На цьому етапі відбувається активне розширення міжнародних фінансових операцій та збільшення обсягів капітальних потоків. Зростає потреба у більш ефективному перерозподілі ресурсів, що вимагає інтеграції національних ринків у світову фінансову систему і забезпечення ключових інструментів для міжнародних операцій.
Утворення міжнародного фінансового центру	Цей заключний етап розвитку є стратегічним пріоритетом для держави, що прагне досягти глобальної конкурентоспроможності. Основна мета – залучення значних обсягів міжнародного капіталу, що стимулює інноваційний розвиток економіки та зміцнює позиції країни на світовій арені.

Джерело: складено автором на основі [17].

Формулювання цілей функціонування МФЦ пов'язано із забезпеченням фінансової стабільності, привабливості для капіталу та інтеграції в світовий ринок. Формування національного фінансового центру світового масштабу є одним із ключових стратегічних пріоритетів сучасної державної політики.

Основною метою створення такого центру виступає залучення іноземного капіталу, що, своєю чергою, підвищує глобальну конкурентоспроможність фінансового сектору країни. Реалізація цього завдання сприяє посиленню позицій держави в міжнародному середовищі, стимулює інноваційний розвиток її економіки та сприяє глибшій інтеграції у глобальні фінансові процеси, що, у результаті, активізує міжнародну торгівлю.

Водночас одним із визначальних чинників становлення фінансового центру є його географічне розташування. Світова інфраструктура фінансових ринків функціонує в безперервному режимі, що зумовлює потребу у рівномірному розподілі фінансових хабів по часових поясах. Зокрема, торги на валютних ринках

розпочинаються у Веллінгтоні (Нова Зеландія), далі охоплюють Сідней, Токіо, Гонконг, Сінгапур, Франкфурт-на-Майні, Лондон і завершуються в Нью-Йорку та Лос-Анджелесі. У залежності від сезону (літній або зимовий період), часові відмінності між центрами змінюються, що має значення для координації торгів.

Так, прикладом ефективного використання часових переваг є Сінгапур, який завдяки своєму розташуванню у Південно-Східній Азії привернув увагу фінансових кіл Лондон-Сіті для здійснення біржових операцій у відповідному часовому поясі. Це забезпечувало безперервність торгівлі на глобальному рівні. Окрім того, важливу роль відіграли інтереси китайської діаспори, яка виступала за переорієнтацію інвестиційних потоків із Малайзії та Індонезії до Сінгапуру. Сприятливі політичні умови та вища економічна стабільність додатково підвищували привабливість Сінгапуру як регіонального фінансового центру.

Аналіз системоутворюючих факторів, серед яких – макроекономічні індикатори, регуляторне середовище, фінансова інфраструктура, людський капітал і рівень довіри до інституцій. Оцінку цілісності, яка визначає, наскільки система МФЦ є стійкою до шоків, взаємопов'язаною, але водночас функціонально диференційованою.

Особливу увагу заслуговує використання категорії «архітектоніка», яка, на відміну від терміна «архітектура», не обмежується лише структурними характеристиками, а охоплює функціонально-композиційні, структурно-логічні й онтологічні аспекти системи.

Як зазначає С. Л. Лондар, архітектоніка фінансів – це прояв внутрішньої сутності фінансової системи, її структури та механізмів саморегуляції [6].

Застосовуючи це поняття до аналізу глобальної мережі МФЦ, архітектоніку можна розглядати як систему відносин і зв'язків між фінансовими центрами, яка забезпечує:

- ефективний розподіл потоків капіталу,
- підтримання глобальної ліквідності,
- адаптивність до регіональних та глобальних змін,
- взаємодію з міжнародними регуляторами та фінансовими інститутами.

Архітектура глобальної системи міжнародних фінансових центрів базується на комплексному управлінні фінансовими ресурсами, яке охоплює як стратегічне планування, так і оперативний контроль (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 - Архітектура глобальної системи міжнародних фінансових центрів

Основний аспект управління	Характеристика
Створення бюджетів	Формування бюджетів МФЦ з урахуванням пріоритетних напрямів інвестицій у розвиток фінансової інфраструктури, технологій, залучення талантів і підтримки ключових фінансових послуг, що відповідають глобальній стратегії центру.
Фінансовий моніторинг	Впровадження системи моніторингу фінансових потоків, операційних витрат і доходів у межах МФЦ, що забезпечує прозорість та контроль за ефективністю використання ресурсів, а також швидке реагування на зміни в ринкових умовах.
Розподіл ресурсів	Оптимізація розподілу фінансових, людських, технологічних та інноваційних ресурсів між ключовими учасниками МФЦ – банками, фондами, біржами, страховими компаніями тощо – для посилення синергії та розвитку нових фінансових продуктів і послуг.
Фінансова підтримка	Створення механізмів підтримки стартапів, інноваційних проектів і технологічних платформ через співпрацю з міжнародними фінансовими інститутами, державними фондами, венчурними інвесторами та грантовими програмами.
Створення партнерств	Активне налагодження взаємодії з урядовими органами, регуляторами, міжнародними організаціями, академічними інститутами та бізнесом для розвитку екосистеми МФЦ, обміну знаннями і пошуку спільних можливостей.
Оптимізація ризиків	Системний підхід до управління фінансовими, операційними та репутаційними ризиками в межах МФЦ через створення відповідних стратегій, інструментів хеджування та регуляторних стандартів для мінімізації впливу кризових ситуацій.
Забезпечення відкритості та комунікації	Розбудова ефективних каналів комунікації між учасниками МФЦ, державою і суспільством, що сприяє прозорості діяльності, формуванню довіри та швидкому обміну інформацією щодо фінансових тенденцій і змін.
Спільний маркетинг та брендування	Розробка і реалізація спільних маркетингових стратегій для підвищення привабливості МФЦ, формування унікального бренду, залучення інвесторів та посилення позицій центру на міжнародній арені через заходи, партнерства та комунікаційні кампанії.

Джерело: розроблено автором

Формування бюджетів у МФЦ здійснюється з урахуванням пріоритетних інвестиційних напрямів, що дозволяє спрямувати кошти на розвиток інфраструктури, інновацій та ключових фінансових послуг. Такий підхід забезпечує відповідність діяльності центру глобальним цілям і сприяє посиленню

його конкурентних позицій у світі. Важливою складовою архітекτονіки є фінансовий моніторинг, який забезпечує прозорість операцій і дозволяє контролювати ефективність використання ресурсів у реальному часі. Це дає змогу МФЦ швидко адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури, мінімізувати фінансові втрати і оптимізувати процеси.

Одночасно з цим, оптимальний розподіл ресурсів між різними учасниками центру створює синергію, що стимулює розвиток нових фінансових продуктів і послуг, а також підтримує технологічний прогрес.

Не менш важливою є фінансова підтримка інноваційних проектів та стартапів, що сприяє залученню нових технологій і підвищенню інвестиційної привабливості МФЦ. Розвиток партнерств із державними органами, міжнародними інституціями та бізнесом формує сприятливу екосистему, яка забезпечує обмін знаннями і ресурсами, а також відкриває додаткові можливості для зростання.

У комплексі з цим системний підхід до управління ризиками допомагає зменшити негативний вплив кризових факторів і підтримати стабільність діяльності центру.

Забезпечення відкритості та налагодження ефективних комунікацій між усіма учасниками МФЦ сприяє підвищенню довіри і створенню сприятливого іміджу. Спільні маркетингові стратегії та брендування зміцнюють позиції центру на міжнародній арені, підвищують його впізнаваність та залучають інвесторів. Таким чином, архітектоніка МФЦ є динамічною системою, яка інтегрує управлінські, фінансові та комунікаційні процеси для досягнення сталого розвитку і зміцнення глобальної ролі центру.

Таким чином, архітектоніка глобальної системи МФЦ – це не лише ієрархія центрів (на кшталт Нью-Йорка, Лондона, Гонконгу, Сінгапура), але й динамічна система горизонтальних і вертикальних зв'язків, що визначають стабільність та ефективність функціонування глобального фінансового середовища.

1.3. Аналітичні інструменти оцінки взаємодії міжнародних фінансових центрів

Аналітичні інструменти оцінки взаємодії міжнародних фінансових центрів представляють собою комплекс методів і підходів, які дозволяють дослідити та кількісно оцінити рівень співпраці, конкуренції, а також впливу окремих центрів на глобальну фінансову систему. Ці інструменти поєднують у собі як кількісні, так і якісні методики, що дають змогу всебічно вивчати взаємозв'язки між фінансовими вузлами світового масштабу.

Одним із основних підходів є мережевий аналіз, який дозволяє моделювати міжнародні фінансові центри як вузли в глобальній фінансовій мережі. За допомогою цього методу дослідники визначають інтенсивність і характер зв'язків між центрами, виявляють ключові хаби (центри з найбільшою кількістю зв'язків) і проміжні вузли, а також вивчають структуру та стійкість мережі. Мережевий аналіз базується на даних про фінансові потоки, інвестиції, транзакції між банками, а також на інформації про партнерські угоди і співпрацю між фінансовими інститутами [6].

Іншим важливим аналітичним інструментом є індексна оцінка конкурентоспроможності міст, у яких розташовані МФЦ. Однією з найбільш поширених систем ранжування є Глобальний індекс фінансових центрів (Global Financial Centres Index, GFCI) [19], який базується на аналізі 151 індикативного параметра.

Ці кількісні показники надаються провідними міжнародними інституціями, зокрема Світовим банком, Організацією Об'єднаних Націй (ООН), Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), а також аналітичним підрозділом The Economist Group – Economist Intelligence Unit (EIU) [15].

Світовий банк, заснований у 1945 році, є однією з провідних міжнародних фінансово-кредитних установ, що спеціалізується на наданні фінансової та консультативної допомоги з метою підтримки економічного розвитку. На сьогодні він функціонує у понад 100 країнах світу, розробляючи індивідуальні стратегії

співпраці з кожною країною-клієнтом у взаємодії з урядами, неурядовими структурами та приватним сектором. До складу Світового банку входять Міжнародна асоціація розвитку (МАР) та Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) [15].

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), створена у 1961 році, об'єднує 35 країн світу, серед яких Австрія, Австралія, Бельгія, Канада, Франція, Японія, Німеччина, Південна Корея та інші.

Організація не здійснює прямого фінансування, однак її діяльність спрямована на формування політик, що сприяють підвищенню ефективності національних економік, зростанню зайнятості та вдосконаленню соціально-економічних умов у країнах-учасниках і за їх межами [15].

Організація Об'єднаних Націй (ООН), утворена в тому ж 1945 році, є глобальною платформою для міждержавного діалогу, покликаною підтримувати міжнародний мир і безпеку, а також сприяти співпраці у політичній, економічній та гуманітарній сферах. Її центральний офіс розташований в Нью-Йорку, а також діють представництва у Женеві, Відні, Гаазі та Найробі.

Economist Intelligence Unit (EIU) – аналітична служба британського медіахолдингу The Economist Group, яка надає дані для довгострокового прогнозування економічного розвитку країн, оцінки ризиків, галузевої аналітики та щомісячних макроекономічних оглядів [15].

Індекс GFCI, вперше оприлюднений у березні 2007 року, оновлюється двічі на рік. Він охоплює понад 29 000 оцінок фінансових центрів світу, базуючись на понад 100 кількісних та якісних показниках. Методологія індексу передбачає групування показників у п'ять основних категорій, які представлені в табл. 1.4.

Місто, яке претендує на статус фінансового центру, має бути забезпечене відповідною інституційною інфраструктурою, яка уможлиблює реалізацію фінансової діяльності. Міжнародні фінансові центри конкурують між собою у різних сферах – від доступу до фінансових ресурсів до рівня розвитку людського капіталу.

Таблиця 1.4 - Ключові фактори конкурентоспроможності міжнародних фінансових центрів

Назва фактору	Змістовна характеристика фактору
Ділове середовище	Визначається якістю регуляторної політики, рівнем адміністративного навантаження, системою оподаткування, рівнем корупції, економічною свободою та легкістю започаткування і ведення бізнесу. Основну увагу приділено законодавчому забезпеченню підприємницької діяльності, яке визначалося, зокрема, шляхом опитування представників місцевого бізнесу.
Людський капітал	Один із визначальних чинників формування фінансового центру. Містить такі компоненти: доступність та якість професійної освіти, наявність висококваліфікованих кадрів, мобільність і адаптивність трудового ресурсу, гнучкість ринку праці.
Фінансова активність	Охоплює ступінь розвитку фінансового ринку, рівень капіталізації, обсяги торгівлі цінними паперами (акціями, облігаціями), розвиненість банківського сектору та інструментів фондового ринку.
Інфраструктурна забезпеченість	Включає рівень розвитку транспортної логістики, доступність офісних площ, вартість нерухомості, якість телекомунікаційних та енергетичних мереж, а також зручність для ведення бізнес-діяльності.
Інституційна та соціальна репутація	Відображає загальне сприйняття міста чи країни як привабливого фінансового центру. Містить суб'єктивні оцінки щодо вартості життя, комфортності проживання, стабільності економічної та політичної ситуації, культурного клімату та інвестиційної привабливості в цілому.

Джерело: складено автором на основі [13].

Одним із ключових аналітичних інструментів для оцінювання ділового середовища є Індекс конкурентоспроможності міст (ІКМ), що дозволяє дослідити ефективність економічного управління на рівні міст [1].

У процесі аналізу ІКМ було також виокремлено низку бар'єрів, що чинять негативний вплив на бізнес-середовище, серед яких:

- наслідки пандемії COVID-19, військові дії на сході України;
- зниження купівельної спроможності населення;
- надмірне податкове навантаження;
- дефіцит кваліфікованих кадрів;
- нестача фінансових ресурсів;
- корупція в органах місцевого самоврядування;
- складність нормативно-правового регулювання;
- громіздкі дозвільні процедури;
- висока собівартість сировини та комплектуючих.

Аналітична структура EUI (The Economist Intelligence Unit) здійснює глибокий аналіз країн, управлінських практик і галузей економіки у глобальному вимірі [11]. До її складу входить британська компанія Business International Corporation та низка офісів по всьому світу, включаючи представництва в Гонконзі та Китаї.

Співпраця з такими суб'єктами надає низку переваг [11]:

- повне звільнення від оподаткування за умови ведення діяльності поза юрисдикцією реєстрації;
- спрощені та пришвидшені процедури реєстрації;
- високий рівень конфіденційності інформації про акціонерів і керівництво;
- гнучка організаційна структура, що сприяє реалізації інноваційних та міжнародних бізнес-моделей;
- свобода виведення капіталу та можливості міжнародних злиттів.

Щорічно корпорація City of London публікує звіт «Global Financial Centres Index» (GFCI), у якому фінансові центри оцінюються на основі сукупності кількісних і якісних параметрів. Методологія рейтингування включає два ключові компоненти [19]:

1) Ключові фактори – це п'ять базових елементів та 62 додаткових індикатори, які збираються з багатьох незалежних джерел.

2) Експертне оцінювання – проводиться за допомогою онлайн-опитувань спеціалістів галузі з усього світу. У межах GFCI 32 було зібрано 66 121 оцінку від 11 038 респондентів.

З моменту впровадження індексу, Лондон і Нью-Йорк стабільно посідають провідні позиції у рейтингах. Так, у 2017 році серед 96 міст, що аналізувалися за 102 індивідуальними параметрами, перші три місця зайняли Лондон, Нью-Йорк та Гонконг [10]. У вересні 2022 року, відповідно до результатів 32-го випуску індексу, з 128 фінансових центрів до основного рейтингу увійшли 119. У поточному виданні перше місце посів Нью-Йорк, друге – Лондон, третє – Сінгапур, тоді як Гонконг опустився на четверту позицію через жорсткі карантинні обмеження.

Іншим важливим інструментом оцінювання конкурентоспроможності міст є Global Livability Ranking, що розробляється EIU. Водночас Програма розвитку ООН у своєму щорічному звіті публікує Індекс людського розвитку (ІЛР), який оцінює країни за трьома ключовими вимірами [20]:

1) Тривалість здорового життя, що вимірюється очікуваною тривалістю життя.

2) Рівень освіти, який визначається за середньою кількістю років навчання та очікуваною тривалістю навчання для дітей.

3) Матеріальний добробут, що визначається обсягом валового національного доходу на душу населення (у доларах США з поправкою на паритет купівельної спроможності).

ІЛР обчислюється як середнє геометричне трьох індексів (здоров'я, освіти та доходу), кожен з яких має значення від 0 до 1. Розподіл ІЛР виглядає так:

- понад 0,800 – дуже високий рівень;
- 0,700–0,799 – високий рівень;
- 0,550–0,699 – середній рівень;
- нижче 0,550 – низький рівень.

З 2010 року ІЛР розширено версією з урахуванням нерівності, що коригує показники відповідно до ступеня соціально-економічного дисбалансу. А з 2014 року застосовується Індекс гендерного розвитку, що вимірює нерівність між чоловіками та жінками за трьома напрямками:

- освіта – співвідношення тривалості навчання;
- здоров'я – порівняння тривалості життя;
- економічна участь – розподіл доходу.

Також розраховується Індекс гендерної нерівності, що охоплює:

- репродуктивне здоров'я;
- представництво в органах влади;
- участь на ринку праці.

Методологія оцінювання міжнародних фінансових центрів ґрунтується на таких принципах, як об'єктивність, прозорість, запобігання конфліктам інтересів і відповідальність перед стейкхолдерами.

Наприклад, під час оцінювання інвестиційних фондів аналізу підлягають:

- інвестиційна стратегія як показник ризиковості;
- рівень професіоналізму управлінського персоналу;
- якість активів і галузева диверсифікація;
- ринкова вартість активів, що відображає коливання ризиків портфеля.

При цьому рейтингові агентства не здійснюють аудит даних, а лише збирають і опрацьовують інформацію згідно з затвердженими методиками.

Можна зробити загальний висновок, що світові фінансові центри відіграють надзвичайно важливу роль у структурі глобального фінансового ринку, забезпечуючи концентрацію капіталів і координацію міжнародних фінансових потоків. Вони виникли як відповідь на зростаючі обсяги капіталу, що перевищували внутрішній попит окремих країн, і створили умови для ефективного розподілу ресурсів між різними економічними системами.

Розуміння світових фінансових центрів базується на різних підходах – територіальному, інституційному та функціональному. Кожен з них висвітлює певний аспект: географічне розташування, роль фінансових установ та характер їхньої діяльності на ринках капіталу.

Науковці та практики погоджуються, що такі центри є вузлами світової фінансової системи, де концентруються ключові фінансові послуги, що сприяють ефективному акумулюванню і перерозподілу фінансових ресурсів, підтримуючи стабільність і розвиток світової економіки.

Відомі міжнародні фінансові центри – Лондон, Нью-Йорк, Гонконг, Сінгапур – мають свої унікальні історичні, економічні та інституційні особливості, що визначають їх конкурентні переваги. Їх діяльність забезпечує не тільки рух капіталів, а й високий рівень інтеграції фінансових ринків, ліквідність, а також управління ризиками. Саме ці центри виступають драйверами інновацій,

підтримують розвиток міжнародної біржової торгівлі та сприяють глобальній фінансовій стабільності.

Процес формування і розвитку світового фінансового центру потребує консолідації фінансових установ у певному географічному просторі та лібералізації ринку для вільного руху капіталу. Ключовими чинниками конкурентоспроможності є репутація, широта спектру фінансових послуг і професійна компетентність персоналу. Етапи становлення таких центрів – від локального до міжнародного – є стратегічним пріоритетом для держав, що прагнуть посилити свої позиції у світовій економіці та залучити іноземні інвестиції.

Можна зробити загальний висновок, що світові фінансові центри (СФЦ) відіграють стратегічну роль у функціонуванні глобальної фінансової системи, акумулюючи капітали, забезпечуючи їх транснаціональний рух і створюючи умови для сталого фінансового зростання. Такі міста, як Лондон, Нью-Йорк, Сінгапур і Гонконг, виступають фінансовими ядрами з високою концентрацією інституцій, інфраструктури та сервісів. Завдяки сприятливому регуляторному середовищу, стабільній економіці й здатності до швидкої адаптації, вони залучають значну частку глобального капіталу та інвестицій, забезпечуючи, за оцінками експертів, понад 70 % світового фінансового обігу.

Формування архітекτονіки міжнародних фінансових центрів (МФЦ) є результатом взаємодії геоекономічних, політичних та інституційних чинників. Приклад Сінгапуру свідчить про ефективність використання не лише економічного потенціалу, а й часових переваг, що дозволяє охоплювати фінансові потоки між Америкою, Європою та Азією.

МФЦ забезпечують не лише капіталізацію, а й формують глобальні стандарти фінансової поведінки, сприяючи інтеграції національних економік у світову систему. Їх стратегічне значення виявляється також у здатності впливати на міжнародні регуляторні процеси, політику транснаціональних корпорацій і розвиток нових фінансових технологій.

Інструменти оцінки конкурентоспроможності СФЦ, такі як Глобальний індекс фінансових центрів (GFCI), включають 151 кількісний показник та понад 66

000 експертних оцінок, зібраних від більш ніж 11 000 респондентів у світі. Ці дані дозволяють не лише класифікувати фінансові хаби за рівнем розвитку, а й виявляти тенденції трансформації світового фінансового простору. Згідно з останніми рейтингами, перші місця традиційно посідають Лондон, Нью-Йорк і Сінгапур, що свідчить про стабільність їх лідерських позицій. Використання об'єктивних аналітичних інструментів, розроблених авторитетними організаціями, як-от ОЕСР, ООН та EIU, забезпечує надійність таких оцінок і дозволяє урядам і бізнесу приймати обґрунтовані стратегічні рішення.

РОЗДІЛ 2.

КОМПЛЕКСНА АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТРУКТУРНО- ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ГЛОБАЛЬНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРІВ

2.1. Ідентифікація ключових міжнародних фінансових центрів та їх роль у глобальній економіці

У сучасній глобалізованій економіці міжнародні фінансові центри (МФЦ) відіграють ключову роль як вузлові точки концентрації фінансових ресурсів, капіталів, послуг і регуляторних механізмів. Фінансові центри не лише забезпечують ефективний рух капіталу між економіками, але й формують інституційні та інфраструктурні умови для підтримки світової фінансової стабільності, розвитку інновацій і розширення транснаціональної ділової активності.

Ідентифікація ключових МФЦ ґрунтується на ряді якісних і кількісних критеріїв, серед яких рівень фінансової інфраструктури, наявність професійного капіталу, регуляторна привабливість, ступінь інтеграції до глобальних ринків та рівень інноваційності. Лідируючі фінансові центри – такі як Нью-Йорк, Лондон, Гонконг, Токіо та Сінгапур – не лише обслуговують національні економіки, а й виконують глобальні функції розподілу фінансових потоків, управління ризиками та формування нових фінансових стандартів. Їхня роль постійно трансформується під впливом цифровізації, геополітичних змін і зростаючої конкуренції, що зумовлює необхідність постійного моніторингу та аналізу їхнього становища в глобальній економіці [26].

Дані рейтингу GFCI 37 за 2025 рік демонструють стабільність і зростання конкурентоспроможності провідних глобальних фінансових центрів (рис. 2.1).

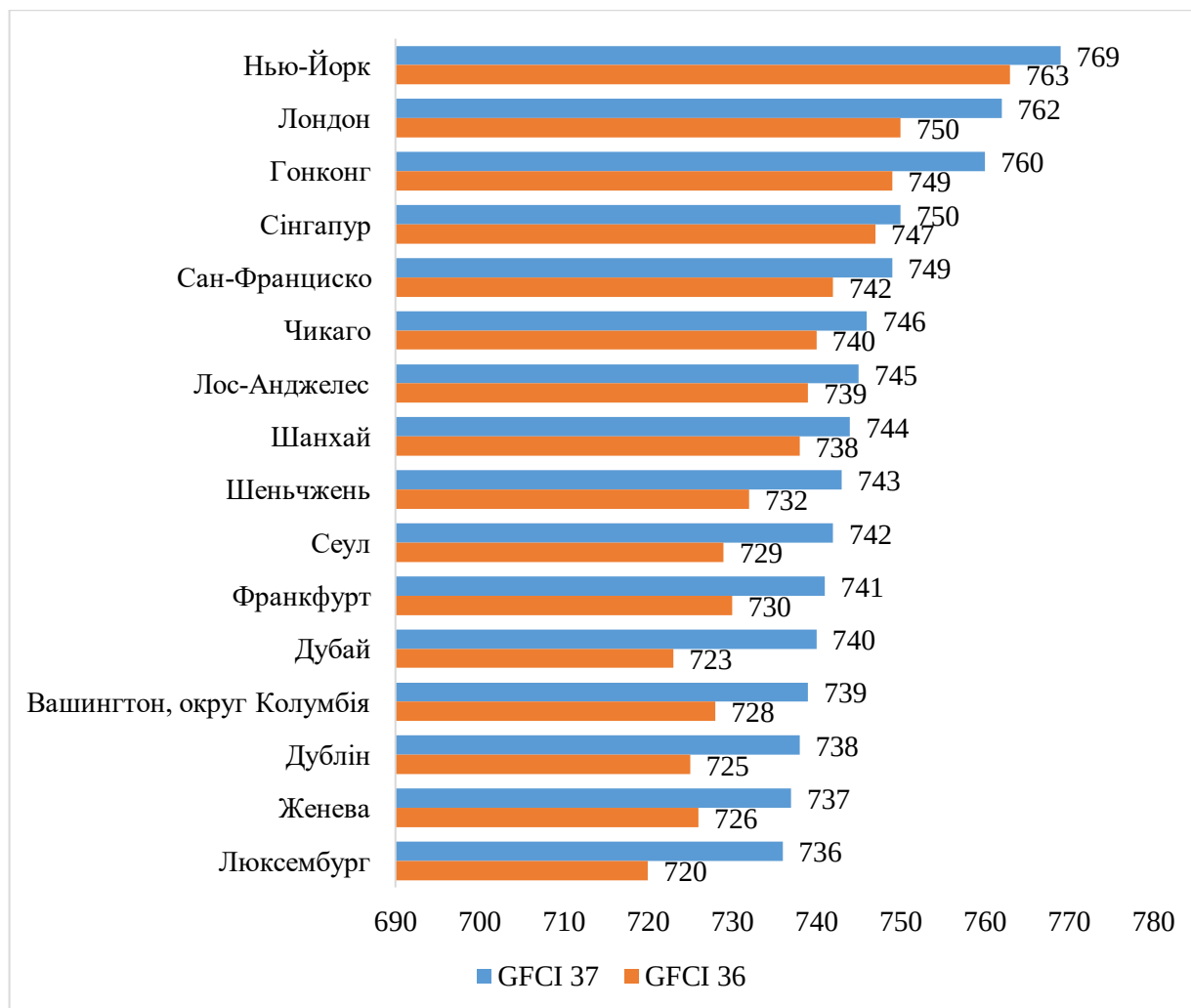

Рисунок 2.1 - Рейтинг глобальних фінансових центрів у 2025 р.

Джерело: складено автором на основі Додатку А [27].

З рис. 2.1 можна зробити висновок, що Нью-Йорк зберігає позицію абсолютного лідера з найвищим рейтингом у 769 пунктів, підвищивши свій результат у порівнянні з GFCI 36. Це свідчить про сталість його фінансової інфраструктури, домінування на ринку капіталу та вагому роль у міжнародному регулюванні. Слідом ідуть Лондон і Гонконг, які суттєво покращили свої показники – відповідно на 12 та 11 пунктів. Це зміцнює їх позиції як глобальних центрів, спроможних адаптуватися до геополітичної та економічної турбулентності.

Середній рівень зростання рейтингів топових центрів коливається в межах 6–13 пунктів, що є ознакою загального відновлення й підвищення довіри до фінансових систем у посткризовий період. Особливо помітне зростання

демонструють Шеньчжень (+11), Франкфурт (+11), Сеул (+13), Дубай (+17), Вашингтон (+11) і Дублін (+13). Це вказує на активні структурні зрушення в бік диджиталізації, розвитку фінтеху, регуляторної гнучкості та залучення міжнародного капіталу. Дубай, зокрема, демонструє найвище зростання серед усіх, що підтверджує успіхи його стратегічного позиціонування як трансконтинентального фінансового вузла.

Аналіз індексу FinTech як доповнення до основного GFCI демонструє посилення ролі технологічних інновацій у визначенні конкурентоспроможності фінансових центрів [28]. Провідні позиції у FinTech-рейтингу стабільно утримують китайські та американські міста: по шість центрів із кожної країни входять до топ-20, що свідчить про їхню стратегічну орієнтацію на цифрові фінансові рішення. Нью-Йорк, Лондон і Шеньчжень очолюють рейтинг, а підняття Гонконгу на четверте місце вказує на зростання його технологічного потенціалу. Також варто відзначити стійкість позицій таких центрів, як Лос-Анджелес, Сінгапур і Сеул, що закріплюються як важливі регіональні гравці у сфері фінансових технологій.

Окрім кількісного ранжування, опитування серед експертів дозволило виявити ключові чинники, що формують сприятливе середовище для розвитку FinTech. Найбільше значення, на думку респондентів, мають доступ до фінансування та наявність інноваційної екосистеми або кластеру, що сприяє розвитку стартапів. Не менш важливими є наявність розвиненої ІКТ-інфраструктури, стабільний попит на нові технології та кваліфіковані кадри. Сукупність цих чинників визначає здатність фінансових центрів не лише залучати інвестиції у FinTech, а й формувати сталі конкурентні переваги у глобальному цифровому середовищі.

Аналіз ключових чинників формування конкурентного середовища для постачальників фінтех-послуг свідчить про багатофакторну природу розвитку цієї галузі (рис. 2.2).

Найважливішими елементами, за оцінками респондентів, є доступ до фінансування та наявність інноваційної екосистеми або кластерів, які отримали по 14% голосів. Це свідчить про те, що фінансові потоки та сприятливе середовище

для стартапів залишаються фундаментальними умовами для зростання FinTech-сектору. Обидва чинники забезпечують підтримку інновацій через інвестиції, менторство, інкубатори та партнерства з великими гравцями ринку.

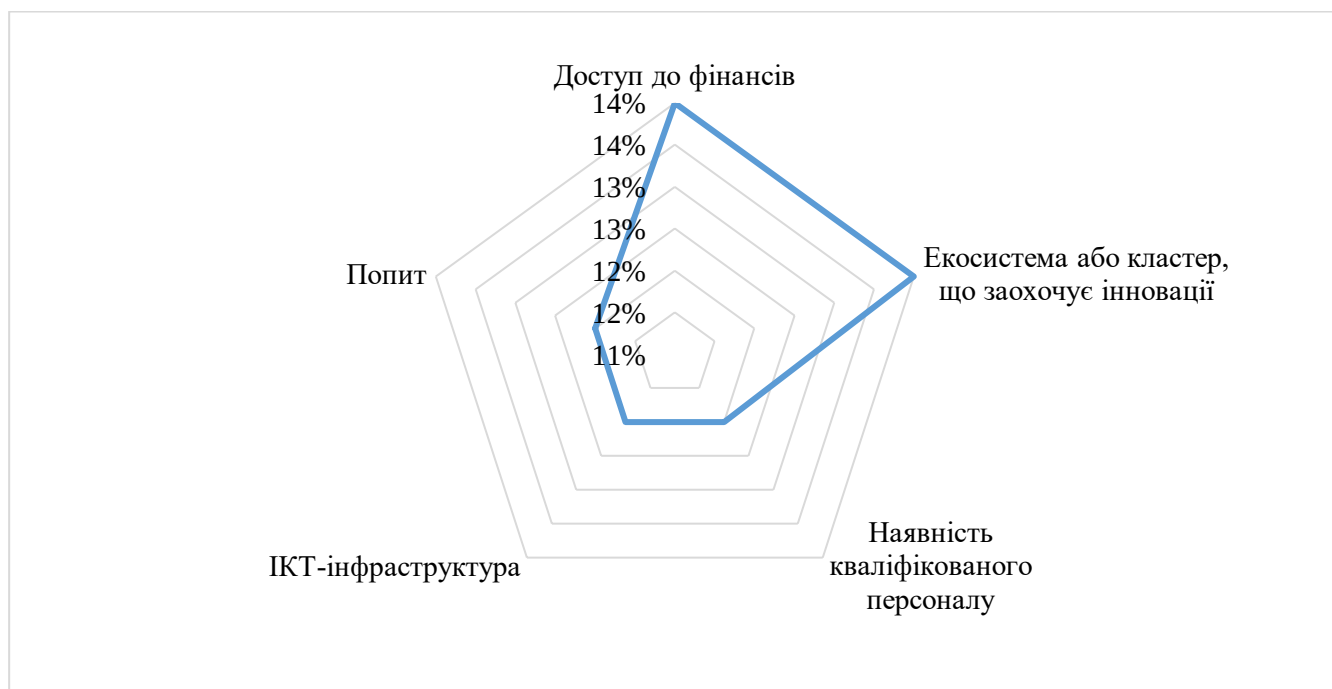

Рисунок 2.2 – Найважливіші елементи створення конкурентного середовища для постачальників фінтех-послуг

Джерело: складено автором на основі [27].

Інші три фактори, які отримали по 12%, також мають вагоме значення. Це наявність кваліфікованого персоналу, розвинена інфраструктура інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), а також постійний ринковий попит на фінансові технології. Високий рівень технічної та підприємницької підготовки кадрів дозволяє швидко масштабувати фінтех-проекти, тоді як якісна ІКТ-інфраструктура забезпечує їх ефективне функціонування. Водночас стійкий попит є рушієм інноваційного циклу, стимулюючи розробку нових продуктів. Разом ці п'ять факторів формують основу, на якій фінансові центри будують свої конкурентні позиції у глобальній FinTech-екосистемі.

Аналіз останнього рейтингу глобальних фінансових центрів за шкалою GFCI 37 свідчить про зростаючу конкуренцію серед провідних світових міст у сфері FinTech. Нью-Йорк зберігає лідерську позицію, підвищивши свій рейтинг з

737 до 749 балів, що демонструє посилення його статусу як глобального центру фінансових інновацій (рис. 2.3).

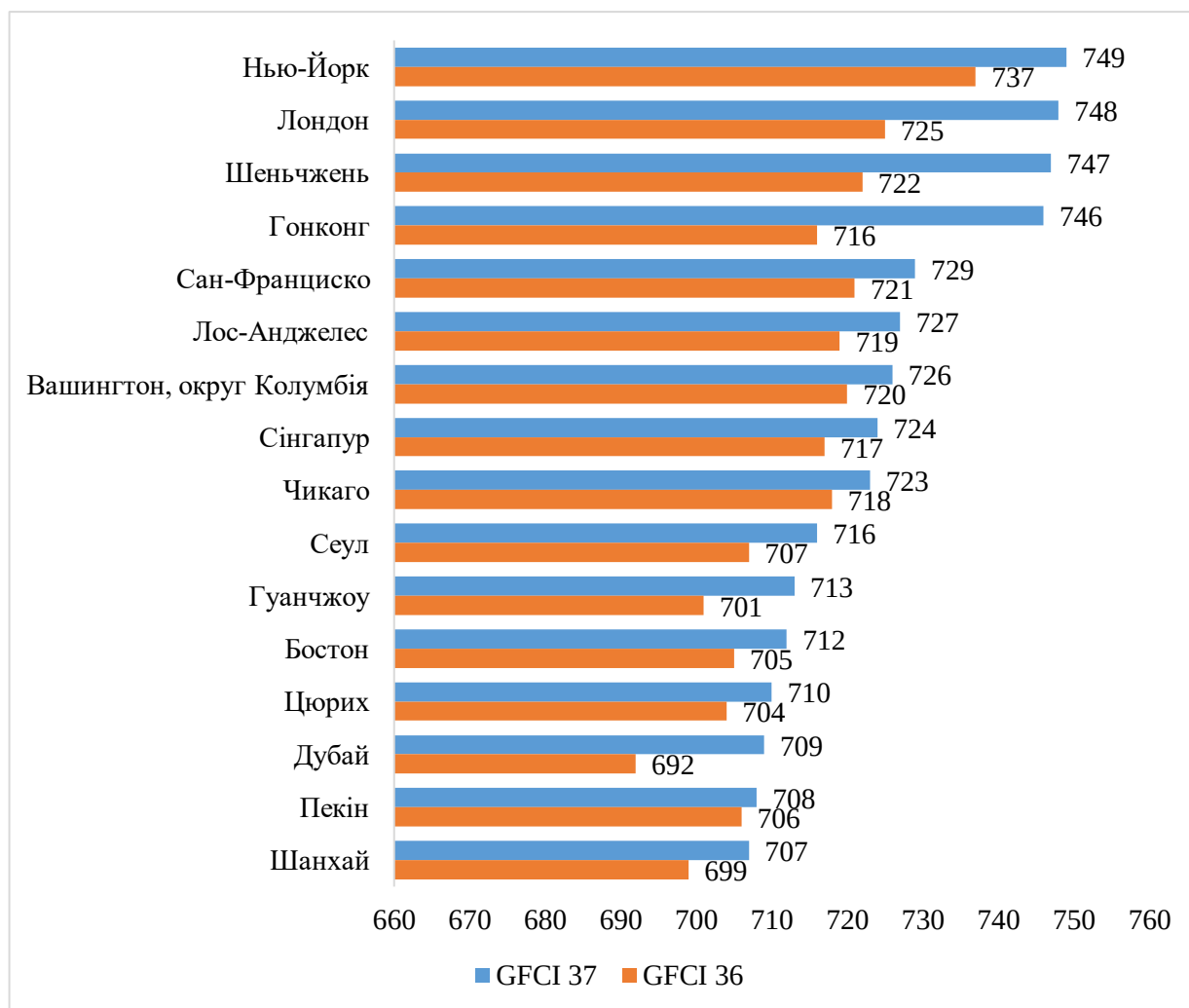

Рисунок 2.3 - Рейтинги та рейтинги FinTech за шкалою GFCI 37 у 2025 р.

Джерело: складено автором на основі Додатку Г [27].

Лондон, набравши 748 балів (проти 725 у GFCI 36), скоротив відставання від Нью-Йорка лише до одного пункту, а це підтверджує активну динаміку розвитку фінансових технологій у Великій Британії. Шеньчжень та Гонконг також продемонстрували помітне зростання: Шеньчжень – з 722 до 747, а Гонконг – з 716 до 746 балів. Ці результати відображають підвищену увагу до FinTech-сектору в Китаї, зокрема у містах, орієнтованих на інновації.

Інші ключові американські та азійські фінансові центри, як-от Сан-Франциско (729 балів), Лос-Анджелес (727), Вашингтон, округ Колумбія (726),

Сінгапур (724) і Чикаго (723) також зафіксували позитивну динаміку в межах 5–9 пунктів зростання.

Таке покращення свідчить про стабільний розвиток і високий рівень довіри до FinTech-інфраструктури в цих містах. Варто також відзначити прогрес Сеула (+9 пунктів), Гуанчжоу (+12), Дубаю (+17) і Шанхаю (+8), що підтверджує нарощування потенціалу не лише у традиційних фінансових столицях, але й у містах, які активно трансформують свою економіку в напрямі цифрових фінансів. Сукупно це свідчить про глобальне розширення конкурентного фінтех-середовища з активною участю як західних, так і азійських гравців.

Загалом, GFCI 37 вказує на те, що конкурентна боротьба між фінансовими центрами загострюється, проте провідні міста Азії поступово скорочують розрив із західними лідерами. Зростання Шанхаю, Шеньчженя, Сеула й Сінгапуру свідчить про піднесення Східної Азії як майбутнього осередку фінансових інновацій і транснаціонального обслуговування. Європейські центри також не відстають: зростання Франкфурта, Дубліну та Люксембургу вказує на їхню здатність ефективно інтегруватися в нові глобальні виклики. Таким чином, рейтинг GFCI 37 відображає не лише поточну фінансову силу, а й перспективи геоекономічної перебудови світового фінансового порядку.

Аналіз табл. 2.1 найкращих фінансових центрів за п'ятьма ключовими сферами конкурентоспроможності у GFCI 37 свідчить про домінування Нью-Йорка, який посідає перше місце в усіх категоріях: бізнес-середовище, людський капітал, інфраструктура, розвиток фінансового сектору та репутаційні чинники.

Така стабільна першість вказує на його системну збалансованість і водночас виняткову глобальну привабливість. Лондон і Гонконг зберігають міцні позиції у більшості напрямів, зокрема в людському капіталі та репутаційній оцінці, що підтверджує їх роль як провідних центрів світових фінансів із багатовекторним розвитком.

Сінгапур, Шанхай та Шеньчжень демонструють високі результати передусім у сфері інфраструктури та розвитку фінансового сектору. Це відображає стратегічну орієнтацію азійських центрів на технологічне оновлення та посилення

регіональної фінансової інтеграції. Варто також відзначити присутність таких американських центрів, як Сан-Франциско, Чикаго, Лос-Анджелес та Бостон, які мають потужні позиції в бізнес-середовищі та людському капіталі. Це свідчить про географічне розширення фінансової сили США поза межі Нью-Йорка, зокрема у напрямку фінансових технологій і стартап-екосистем.

Таблиця 2.1 - GFCI 37 15 найкращих центрів за сферою конкурентоспроможності

Ранг	Бізнес-середовище	Людський капітал	Інфраструктура	Розвиток фінансового сектору	Репутаційні та загальні
1	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк
2	Лондон	Гонконг	Гонконг	Гонконг	Лондон
3	Гонконг	Лондон	Лондон	Лондон	Гонконг
4	Сінгапур	Сінгапур	Сінгапур	Шанхай	Сінгапур
5	Сан-Франциско	Сан-Франциско	Шеньчжень	Сінгапур	Сан-Франциско
6	Чикаго	Чикаго	Сеул	Чикаго	Дублін
7	Лос-Анджелес	Лос-Анджелес	Париж	Сан-Франциско	Чикаго
8	Франкфурт	Вашингтон, округ Колумбія	Шанхай	Лос-Анджелес	Франкфурт
9	Амстердам	Бостон	Дубай	Шеньчжень	Париж
10	Дубай	Цюрих	Лос-Анджелес	Вашингтон, округ Колумбія	Сеул
11	Шеньчжень	Шеньчжень	Женева	Сеул	Дубай
12	Бостон	Дубай	Сан-Франциско	Франкфурт	Женева
13	Шанхай	Франкфурт	Пекін	Цюрих	Лос-Анджелес
14	Вашингтон, округ Колумбія	Шанхай	Цюрих	Пекін	Шанхай
15	Париж	Сеул	Франкфурт	Женева	Вашингтон, округ Колумбія

Джерело: складено автором на основі [27].

У європейському контексті Франкфурт, Амстердам, Париж і Дублін утримують стабільні позиції, насамперед у сферах інфраструктури, регуляторного середовища та репутаційних факторів. Це свідчить про адаптацію Європи до постбрекзитових викликів і зміцнення її внутрішньої фінансової архітектури.

Загалом, структура рейтингу демонструє, що провідні фінансові центри поєднують високі результати одразу за кількома параметрами, що підкреслює комплексну природу сучасної фінансової конкурентоспроможності.

2.2. Аналіз мережевої взаємодії між провідними фінансовими центрами світу

Фінансові центри досягають найбільшого розвитку за умови активного формування та підтримки глибоких взаємозв'язків з іншими фінансовими осередками світу. Індекс глобального фінансового співробітництва (GFCI) надає змогу кількісно оцінити ці зв'язки, аналізуючи як кількість оцінок, отриманих від інших центрів, так і кількість наданих ними оцінок. Діаграми 7 та 8 ілюструють різний ступінь інтегрованості Парижа та Цюриха у глобальну фінансову мережу (Додаток Б).

Зокрема, Париж демонструє більш розгалужену систему зв'язків із широким колом фінансових центрів, включаючи ключових глобальних гравців (рис. Б.1), тоді як Цюрих характеризується меншою інтенсивністю взаємодії з іншими осередками (рис. Б.2).

Аналіз мережевої взаємодії між провідними фінансовими центрами світу базується на комплексному підході до вивчення їхньої ролі у глобальній фінансовій системі. Для цього застосовуються методи кластерного та кореляційного аналізу, що дозволяють виявити характерні типи центрів за рівнем їхньої інтегрованості, функціональної різноманітності та галузевої спеціалізації.

Ключовими параметрами, що визначають профіль фінансового центру в рамках моделі GFCI, є три виміри: зв'язаність, різноманітність і спеціалізація.

Показник «зв'язаності» дає змогу оцінити рівень включеності центру у глобальні мережі фінансових відносин. Його вимірюють за допомогою кількості «вхідних» оцінок, отриманих від фахівців з інших центрів, та «вихідних» оцінок, які респонденти цього центру надали іншим. Якщо понад 42 % зважених оцінок надходить від експертів з інших міст, такий центр класифікується як «глобальний».

Якщо показник перевищує 20,5 %, але не досягає глобального рівня – центр вважається «міжнародним». Це дозволяє виявити ступінь мережевої інтеграції та розрізнити вузлові центри, що виконують роль світових або регіональних хабів.

Показник «різноманітності» дає уявлення про широту спектра фінансових послуг, що надаються в конкретному центрі. Його розраховують за аналогією до індексів біорізноманіття, адаптованих до фінансової сфери. Оцінюється як багатство бізнес-середовища (кількість сфер діяльності, в яких центр демонструє конкурентні переваги), так і рівномірність розподілу цих показників. Високі значення свідчать про добре диверсифіковану фінансову екосистему, тоді як низькі – про вузький профіль діяльності та залежність від окремих секторів.

Ще однією характеристикою є «спеціалізація» – це показник глибини розвитку окремих галузей фінансових послуг у межах центру. Йдеться про такі сектори, як управління інвестиціями, банківська діяльність, страхування, професійні послуги, а також державне регулювання. Вимірювання спеціалізації ґрунтується на відхиленні між загальним рейтингом GFCI та рейтингами за окремими секторами. Висока спеціалізація вказує на сильні позиції у певній сфері, що часто є результатом стратегічної концентрації зусиль і ресурсів.

Комбінація показників різноманітності та спеціалізації дозволяє створити двовимірну модель профілів фінансових центрів. Вона відображає як широту, так і глибину надання фінансових послуг у конкретному місті. Зокрема, у межах GFCI 37 було виділено десять провідних центрів, які характеризуються одночасно високою диверсифікацією та високим рівнем спеціалізації. Вони також демонструють значний рівень зв'язаності з іншими центрами, що підтверджує їхню роль як системоутворювальних елементів глобальної фінансової мережі. До цього переліку входять чотири з десяти лідерів загального рейтингу, тоді як решта займають місця серед двадцяти найкращих фінансових центрів світу.

З Додатку В можна зробити висновок, що фінансові центри, які мають одночасно широку (диверсифіковану) та глибоку (спеціалізовану) структуру послуг, зосереджені у категорії глобальних лідерів (рис. 2.4).

До них належать такі міста, як Лондон, Нью-Йорк, Сінгапур, Шанхай, Гонконг і Токіо. Висока «зв'язаність» цих центрів підтверджується великою кількістю вхідних і вихідних оцінок, що вказує на їхній вплив у глобальних мережах фінансів. Вони не тільки взаємодіють з багатьма іншими центрами, а й задають вектор розвитку всієї системи.

Глобальний рівень	
Глобальні лідери	• Лондон Нью-Йорк • Сеул* Шанхай* Дубай* • Токіо Париж • Вашингтон, округ Колумбія • Амстердам
Глобальна диверсифікація	• Сінгапур • Дублін*
Глобальні спеціалісти	• Пекін* • Абу-Дабі • Маврикій • Гонконг
Глобальні претенденти	• Стамбул • Касабланка*

Рисунок 2.4 – Розподіл фінансових центрів – глобальних лідерів у 2024 році

Джерело: складено автором на основі Додатку В [27].

У свою чергу, центри з відносно широким спектром послуг (різноманітністю), але нижчою глибиною спеціалізації (наприклад, Дублін, Маврикій, Дубай) потрапляють до категорії глобальної диверсифікації. Їхній вплив у системі все ще значний, однак менш інтенсивний у специфічних секторах.

І навпаки, центри з глибокою спеціалізацією, але нижчим рівнем різноманітності (наприклад, Пекін, Абу-Дабі) класифікуються як глобальні спеціалісти, тобто відіграють важливу роль у певних нішевих галузях.

Категорія глобальних претендентів (наприклад, Стамбул, Касабланка) представлена центрами, які ще не досягли високих показників ні за широтою, ні за глибиною, проте демонструють динаміку росту зв'язаності – вони поступово інтегруються у глобальну мережу.

Аналогічна логіка простежується і в групі міжнародних та місцевих центрів. Чим вищий рівень диверсифікації та спеціалізації, тим вищий рівень зв'язаності, що свідчить про прямий кореляційний зв'язок між структурною складністю фінансового середовища і глобальною інтеграцією. Відповідно, розвиток мережових зв'язків є як наслідком, так і каталізатором зростання функціональної складності фінансового центру.

Проте зростаючі дисбаланси у глобальній економіці зумовлюють необхідність трансформації традиційних підходів до формування їх конкурентоспроможності.

В умовах посилення невизначеності цифрові стратегії мають стати не лише інструментом адаптації, а й ключовою передумовою забезпечення збалансованого розвитку. Йдеться про створення системної відповіді на виклики за рахунок модернізації інституційних механізмів управління, активізації інвестиційних і підприємницьких процесів, децентралізації рішень, пріоритетного розвитку освітньо-наукового й ділового середовищ, розбудови транстериторіальних зв'язків та підвищення мобільності людського капіталу.

У 2015–2016 роках світова спільнота досягла шести ключових домовленостей, що сформували нову парадигму міського розвитку: Сендайська рамкова програма щодо зменшення ризику лих, Аддис-Абебська програма дій з фінансування розвитку, Порядок денний сталого розвитку до 2030 року, Паризька кліматична угода, Всесвітній гуманітарний саміт та Нова міська програма (New Urban Agenda) (табл. 2.2).

Сендайська рамкова програма щодо зменшення ризику стихійних лих на 2015–2030 роки стала першим системним документом у новій архітектоніці розвитку після 2015 року, який орієнтує держави-члени на вжиття конкретних заходів задля захисту здобутків розвитку від руйнівного впливу стихійних лих.

Програма стала спадкоємницею Хіогської рамкової програми дій 2005–2015 років і орієнтується на тривимірну модель ризику: рівень небезпеки, вразливість системи та її спроможність до реагування.

Таблиця 2.2 - Глобальні угоди, що стосується розвитку фінансових центрів

Угода	Оригінальне формулювання
Сендайська рамкова програма щодо зменшення ризику лих	Документ акцентує увагу на критичній ролі міст у контексті управління ризиками, оскільки саме урбанізовані території є центрами економічної активності та, водночас, найбільш уразливими до природних катастроф і змін клімату. Програма також підкреслює значущість міждержавної взаємодії, обміну досвідом та координації дій з метою зменшення глобальних ризиків стихійного характеру.
Аддис-Абебська програма дій щодо фінансування розвитку	Цей міжнародний інструмент окреслює фінансування як ключову передумову успішної реалізації урбаністичних стратегій, особливо в умовах викликів, спричинених стрімкою урбанізацією, обмеженістю інфраструктурних ресурсів та зростаючими соціально-економічними потребами населення мегаполісів.
Порядок денний сталого розвитку до 2030 року	Програма, ініційована ООН, визначає всеохопну систему цілей сталого розвитку, які мають безпосередній вплив на формування політик глобальних міст. Основні напрями включають подолання бідності, забезпечення доступу до якісної освіти й медицини, гендерну рівність, раціональне використання водних ресурсів, розвиток інфраструктури, перехід до чистої енергетики, забезпечення миру та ефективного врядування. Урбаністичний вимір цих цілей передбачає інвестування в стійкі проекти, соціальну підтримку, екологічну адаптацію та міжнародну кооперацію.
Паризька угода щодо кліматичних дій	Паризька кліматична угода виступає важливим міжнародним інструментом, що формує кліматичну політику глобальних міст. Її реалізація зосереджена на скороченні викидів парникових газів, підвищенні стійкості до змін клімату, поглибленні глобального партнерства та мобілізації фінансових ресурсів на підтримку екологічно орієнтованого розвитку.
Всесвітній гуманітарний саміт	Саміт відіграє значну роль у посиленні гуманітарної стійкості міст, надаючи їм необхідні інструменти, ресурси та стратегічні орієнтири для подолання кризових ситуацій, захисту вразливих груп населення й підвищення якості життя в умовах надзвичайних обставин.
Нова міська програма (New Urban Agenda)	Програма слугує дороговказом для сталого міського розвитку, сприяючи формуванню інклюзивних, соціально справедливих і екологічно збалансованих міст. Її головні акценти зосереджені на інтегрованому плануванні, зміцненні інституційної співпраці, боротьбі з кліматичними загрозами та формуванні стійких міських спільнот.

Джерело: складено автором на основі [28].

Основними завданнями є запобігання створенню нових ризиків, мінімізація існуючих та підвищення стійкості систем. Сендайський документ визначає сім

глобальних орієнтирів та індикативний інструментарій (Sendai Framework Monitor), що дозволяє на основі 38 показників оцінювати динаміку ризиків і втрат на національному та глобальному рівнях [30].

Аддис-Абебська програма дій (AAAA) – результат Третьої міжнародної конференції з питань фінансування розвитку – окреслює інтегрований комплекс заходів, спрямованих на забезпечення стійкого фінансування реалізації Цілей сталого розвитку та їх ефективну імплементацію на національному і місцевому рівнях. AAAA слугує не лише платформою для гармонізації фінансових потоків з економічними, соціальними та екологічними пріоритетами, а й базовою основою для формування сприятливого політико-інституційного середовища з акцентом на децентралізацію, мобілізацію внутрішніх ресурсів і інституційне партнерство [32].

Порядок денний сталого розвитку до 2030 року, ухвалений на саміті ООН у вересні 2015 року в Нью-Йорку, встановлює фундаментальні орієнтири глобального розвитку, спрямовані на подолання бідності в усіх її проявах. Він ґрунтується на принципах прав людини, гендерної рівності, інклюзії та сталості, передбачаючи 17 цілей і 169 конкретизованих завдань [30]. Цей документ розглядає сталий розвиток як універсальний процес, що охоплює економічний, соціальний та екологічний виміри та вимагає активного залучення всіх верств населення, зокрема жінок, молоді, осіб з інвалідністю, переселенців та мігрантів.

Паризька кліматична угода, ратифікована ЄС 5 жовтня 2016 року, є першою глобальною угодою, яка накладає юридичні зобов'язання на всі сторони щодо скорочення викидів парникових газів. Основними положеннями є:

- довгострокове утримання глобального потепління на рівні нижче 2°C з прагненням до 1,5°C;
- національно визначені внески (NDCs), що переглядаються кожні п'ять років із поступовим підвищенням амбіцій;
- звітність та прозорість з метою моніторингу прогресу;
- механізми солідарності, зокрема кліматичне фінансування для країн, що найбільше страждають від змін клімату.

Всесвітній гуманітарний саміт (Стамбул, 23–24 травня 2016 р.) став відповіддю ООН на зростання масштабів гуманітарних криз у світі. Він об'єднав уряди, міжнародні організації, донорів, громадянське суспільство та приватний сектор навколо спільного бачення реформування глобальної гуманітарної архітектури. Серед ключових результатів саміту для ЄС – зобов'язання щодо реалізації 100 ініціатив, серед яких: Хартія щодо захисту цивільних осіб, створення Фонду «Освіта не може чекати», нова політика щодо внутрішнього переміщення, а також підписання Хартії для осіб з інвалідністю у контексті гуманітарної допомоги.

Нова міська програма (New Urban Agenda) була ухвалена під час конференції ООН Habitat III у Кіто (Еквадор, 20 жовтня 2016 р.) і затверджена Генеральною Асамблеєю ООН у грудні того ж року [30]. Вона визначає спільне глобальне бачення майбутнього урбанізації, зосереджене на інклюзивності, стійкості, участі громад та ефективному управлінні містами. Особливу увагу приділено забезпеченню рівного доступу до послуг, інтегрованому плануванню територій, адаптації до кліматичних змін і зміцненню міського самоврядування.

2.3. Визначення центрів впливу та периферії в архітектоніці глобальної фінансової системи

У структурі глобальної фінансової системи важливим завданням є визначення центрів впливу та периферії, що дозволяє глибше зрозуміти просторову й функціональну організацію світових фінансових потоків. Центри впливу виступають осередками прийняття ключових фінансових рішень, концентрації капіталу, високотехнологічної інфраструктури та експертизи, тоді як периферійні зони відіграють допоміжну або залежну роль у цьому процесі [31].

Аналіз розподілу GFCI 37 за галузями промисловості демонструє багатовимірну спеціалізацію провідних фінансових центрів. Лондон і Нью-Йорк залишаються домінантами в ключових секторах (табл. 2.3)

З табл. 2.3. можна зробити висновок, що Лондон лідирує в банківській справі, страхуванні, управлінні інвестиціями та професійних послугах, тоді як

Нью-Йорк зберігає першість у сфері регуляторної політики, фінансів, фінтеху та торгівлі. Ці результати свідчать про системну глибину та універсальність цих центрів, що забезпечує їм стабільне глобальне лідерство у фінансовій інфраструктурі.

Таблиця 2.3 - GFCI 37 15 найкращих центрів за галузями промисловості

Ранг	Банківська справа	Управління інвестиціями	Страховання	Професійні послуги	Уряд та регуляторні органи	Фінанси	Фінтех	Торгівля
1	Лондон	Гонконг	Гонконг	Сінгапур	Нью-Йорк	Гонконг	Нью-Йорк	Нью-Йорк
2	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Лондон	Шеньчжень	Лондон	Сінгапур
3	Гонконг	Лондон	Лондон	Лондон	Сінгапур	Лондон	Сінгапур	Лондон
4	Шанхай	Шеньчжень	Сінгапур	Сеул	Цюрих	Нью-Йорк	Франкфурт	Шанхай
5	Лос-Анджелес	Сінгапур	Шеньчжень	Сан-Франциско	Шанхай	Шанхай	Дубай	Сеул
6	Сінгапур	Дублін	Пекін	Дубай	Лос-Анджелес	Франкфурт	Шанхай	Гонконг
7	Вашингтон, округ Колумбія	Шанхай	Сан-Франциско	Гонконг	Франкфурт	Вашингтон, округ Колумбія	Гонконг	Лос-Анджелес
8	Шеньчжень	Дубай	Чикаго	Лос-Анджелес	Сан-Франциско	Сеул	Дублін	Чикаго
9	Чикаго	Чикаго	Токіо	Чикаго	Гонконг	Пекін	Амстердам	Париж
10	Франкфурт	Сан-Франциско	Лос-Анджелес	Люксембург	Чикаго	Токіо	Сан-Франциско	Женева
11	Пекін	Франкфурт	Шанхай	Шеньчжень	Женева	Сан-Франциско	Париж	Сан-Франциско
12	Париж	Лос-Анджелес	Франкфурт	Цюрих	Сеул	Сінгапур	Лос-Анджелес	Шеньчжень
13	Сан-Франциско	Париж	Бостон	Женева	Вашингтон, округ Колумбія	Чикаго	Вашингтон, округ Колумбія	Дубай

Джерело: складено автором на основі [26].

Гонконг і Сінгапур демонструють виняткові позиції в управлінні інвестиціями, страхуванні, професійних послугах та торгівлі, що вказує на

зростання Азії як регіону з високою фінансовою динамікою. Гонконг є також лідером у сфері фінансів, де випереджає навіть Лондон і Нью-Йорк, а Сінгапур стабільно тримається в топ-5 за майже всіма галузевими напрямками. Особливо помітна експансія Шеньчженя й Шанхаю, які піднімаються в рейтингах завдяки успіхам у фінтеху, страхуванні та розвитку фінансової системи.

Крім того, зростає значення таких центрів, як Франкфурт, Сан-Франциско, Дубай і Чикаго. Вони показують конкурентоспроможність у різних секторах, зокрема в цифрових фінансах, управлінні активами, торгівлі та інфраструктурі. Це свідчить про поступову регіональну диверсифікацію фінансових потоків і зміщення акценту з традиційних центрів до тих, які активно інвестують у нові технології та створюють привабливе регуляторне середовище для фінансових інновацій.

Глобальні фінансові центри стикаються з комплексом ризиків, які загрожують їхній стабільності, привабливості для інвесторів та здатності підтримувати міжнародну конкурентоспроможність [32].

Аналіз структури ключових ризиків засвідчує, що найзначніший тиск на сучасну архітектуру фінансових хабів чинять геополітичні виклики, які займають 18% у загальній структурі ризиків (рис. 2.5).

Військові конфлікти, санкційна політика, блокування торгових і фінансових потоків, а також політична нестабільність у стратегічно важливих регіонах суттєво обмежують можливості центрів забезпечувати прогнозоване та безперебійне функціонування [33].

Отже, мережевий вплив фінансових центрів прямо залежить від їхньої здатності поєднувати широку палітру послуг (різноманітність) із глибинною експертизою у ключових галузях (спеціалізація). Успішні глобальні центри – це, передусім, ті, що виступають як високозв’язані, мультисекторальні та спеціалізовані фрагменти с світової фінансової системи.

Рисунок 2.5 – Фактори ризику глобальних фінансових центрів

Джерело: складено автором на основі [26].

На другому місці за впливом виступає конкуренція з боку інших фінансових центрів (15%), що підкреслює динамічність глобального середовища та зростання ролі нових економік у перерозподілі капіталу й талантів. Зміна регіональних та національних пріоритетів посідає третю позицію з показником 13%, що свідчить про зростаючу залежність центрів від державної політики, зокрема у сфері оподаткування, валютного регулювання та підтримки інноваційних секторів.

Сукупний вплив економічних чинників, таких як уповільнення темпів зростання ВВП, інфляційний тиск та нестабільність валют, становить 12%. Такий самий рівень мають і нормативні ризики, зокрема вимоги FATF щодо запобігання відмиванню грошей, що ускладнюють роботу фінансових установ і вимагають значних витрат на комплаєнс.

Ще 11% становить проблема доступності кваліфікованих кадрів, що є критичним для центрів, які спеціалізуються на інтелектомістких фінансових

послугах. Кіберзагрози та ризики шахрайства, що охоплюють 10%, засвідчують вразливість до технологічних порушень та зростання витрат на безпеку.

Найменше занепокоєння викликають ринкова ліквідність (5%) та кліматичні ризики (3%). Останнє, попри глобальну увагу до змін клімату, поки що не є головним пріоритетом для фінансових центрів. Категорія "інше" має нульове значення, що вказує на концентрацію ризиків у чітко визначених сегментах.

Таким чином, головними викликами для глобальних фінансових центрів залишаються геополітична нестабільність, тиск регіональних трансформацій та зростаюча конкуренція, які потребують гнучкої, проактивної стратегії адаптації як на макро-, так і на мікрорівні управління.

2.4. Напрями оптимізації взаємодії фінансових центрів та перспективи посилення ролі України

Оптимізація взаємодії фінансових центрів у сучасних умовах є важливою складовою підвищення ефективності глобальної фінансової системи, що впливає на стабільність світової економіки та сприяє більш динамічному розвитку національних ринків. У контексті зростаючої цифровізації, посилення геоекономічних викликів та трансформації міжнародних фінансових потоків, необхідність координації між ключовими фінансовими вузлами набуває особливого значення. Водночас, розвиток транскордонних платформ, інноваційних інструментів та освітніх кластерів відкриває нові можливості для формування більш інтегрованих і гнучких мереж, що можуть забезпечити адаптивність і конкурентоспроможність фінансових центрів у глобальному масштабі [34].

На основі проведеного SWOT-аналізу мережевої взаємодії фінансових центрів можна зробити розгорнутий висновок, що охоплює ключові аспекти поточного стану та перспектив розвитку глобальної фінансової системи (табл. 2.4).

Фінансові центри з розвиненою мережею взаємодії, зокрема Лондон, Нью-Йорк і Сінгапур, демонструють високий рівень зв'язності, що забезпечує їм провідні позиції в глобальній фінансовій архітектоніці.

Таблиця 2.4 - SWOT-аналіз мережевої взаємодії фінансових центрів

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
1. Висока зв'язаність глобальних центрів (Лондон, Нью-Йорк, Сінгапур) у світових фінансових мережах.	1. Обмежена зв'язаність деяких центрів (наприклад, Цюрих), що знижує їх глобальний вплив.
2. Високий рівень одночасної спеціалізації та різноманітності послуг у лідерів (фінансова багатофункціональність).	2. Низький рівень диверсифікації або спеціалізації в окремих центрах (наприклад, Абу-Дабі, Стамбул).
3. Стійке становище у світових рейтингах за всіма п'ятьма вимірами конкурентоспроможності (бізнес, людський капітал, інфраструктура тощо).	3. Нерівномірний розвиток функціональних сегментів між регіонами (наприклад, Європа після Брекзиту).
4. Активна участь у цифровізації, зростання цифрових платформ, фінтеху та смарт-регуляції.	4. Слабка адаптація традиційних центрів до нових цифрових викликів та нестача кадрів у сфері фінтеху.
Можливості (O)	Загрози (T)
1. Інституційна модернізація: цифрові стратегії, регуляторна децентралізація, інвестування в інновації.	1. Геоекономічна та політична нестабільність, санкції, торгові бар'єри.
2. Розвиток транстериторіальних зв'язків та коопераційних платформ між центрами.	2. Конкуренція за людський капітал і переманювання талантів між центрами.
3. Формування освітньо-наукових кластерів навколо фінансових вузлів.	3. Посилення економічної фрагментації у світі, зменшення інтеграції.
4. Інтеграція центрів, що претендують на глобальний статус (наприклад, Касабланка, Дубай), у потужні мережі.	4. Технологічні загрози: кіберризики, нестабільність інфраструктури, цифрова нерівність.

Джерело: розроблено автором

Їхня багатофункціональність та здатність поєднувати спеціалізацію з широким спектром фінансових послуг сприяють стабільному перебуванню на верхівці рейтингів конкурентоспроможності. Водночас ці центри активно інтегрують цифрові технології, фінтех-рішення та нові регуляторні підходи, що дозволяє їм адаптуватися до динамічних трансформацій у світовій економіці [35].

Однак мережа фінансових центрів залишається нерівномірно розвиненою. Частина центрів, таких як Цюрих, Абу-Дабі чи Стамбул, має обмежену зв'язаність або недостатню спеціалізацію, що послаблює їхній потенціал впливу на глобальні фінансові потоки. Крім того, існує дисбаланс у розвитку функціональних сегментів між регіонами, особливо в умовах післябрекзитного Європейського простору. Традиційні центри стикаються зі складнощами адаптації до нових цифрових викликів, зокрема в контексті дефіциту фінтех-фахівців.

Перспективи розвитку мережевої взаємодії фінансових центрів значною мірою залежать від здатності реалізовувати інституційні реформи, впроваджувати цифрові стратегії та посилювати транстериторіальні зв'язки [36]. Важливим напрямом є формування науково-освітніх кластерів навколо фінансових вузлів, що сприятиме зміцненню людського капіталу. Крім того, інтеграція нових гравців – таких як Касабланка чи Дубай – у глобальні фінансові мережі відкриває додаткові можливості для динамізації системи.

Водночас фінансові центри стикаються з низкою серйозних загроз. Геоекономічна та політична нестабільність, запровадження санкцій і торгових бар'єрів ускладнюють міжнародну кооперацію. Зростає конкуренція за таланти, що може поглибити асиметрії у рівнях розвитку центрів. Посилення глобальної фрагментації обмежує інтеграційний потенціал, а технологічні ризики – такі як кіберзагрози чи цифрова нерівність – можуть дестабілізувати як окремі вузли, так і всю мережу загалом.

Таким чином, майбутнє глобальної мережі фінансових центрів залежить від балансу між здатністю адаптуватися до нових реалій і зовнішніми викликами, які обумовлюють структурні ризики. Посилення співпраці, технологічна модернізація та розвиток людського капіталу виступають ключовими чинниками довгострокової стійкості та конкурентоспроможності глобальної фінансової інфраструктури.

Матриця стратегій TOWS для оптимізації взаємодії фінансових центрів демонструє комплексний підхід до посилення їхньої глобальної ролі через поєднання внутрішніх ресурсів і зовнішніх умов (табл. 2.5).

Використання сильних сторін, зокрема високої зв'язаності та багатофункціональності провідних центрів, відкриває широкі можливості для створення глобальних цифрових платформ співпраці. Це дозволяє об'єднати ресурси й інноваційний потенціал різних регіонів, сприяючи формуванню міжрегіональних альянсів і впровадженню передових моделей управління, таких як smart-губернанс. Завдяки цьому можна не лише посилити інтеграцію фінансових вузлів, але й розвивати нові інструменти управління капіталом і інноваціями, що критично важливо в умовах швидких технологічних змін.

Таблиця 2.5 - Матриця стратегій TOWS для оптимізації взаємодії фінансових центрів

	Можливості (O)	Загрози (T)
Сильні сторони (S)	SO-стратегії (використати сильні сторони для реалізації можливостей)	ST-стратегії (використати сильні сторони для протидії загрозам)
	1. Створення глобальних цифрових платформ співпраці між фінансовими центрами (на базі лідерів зв'язаності). 2. Формування міжрегіональних фінансових альянсів із центрами, що мають широку спеціалізацію (Шанхай–Гонконг–Токіо). 3. Розвиток smart-губернансу для управління інноваційними процесами та капіталом.	1. Використання авторитету глобальних центрів для формування антикризових міжцентричних коаліцій. 2. Забезпечення лідерства у кібербезпеці через спільні фінансово-технологічні протоколи. 3. Підтримка нових форм мобільності людського капіталу (віртуальні команди, хаб-мережі).
Слабкі сторони (W)	WO-стратегії (подолати слабкі сторони за допомогою можливостей)	WT-стратегії (мінімізувати слабкі сторони і загрози одночасно)
	1. Підтримка спеціалізованих центрів через партнерство з багатофункціональними вузлами. 2. Включення менш активних центрів (Цюрих, Пекін) у коопераційні платформи за підтримки GFCI або регіональних ініціатив. 3. Інвестування в цифрову трансформацію слабших центрів через механізми глобальних фондів.	1. Захист від фрагментації через адаптивну регуляцію та інституційну реформу центрів другого рівня. 2. Підвищення стійкості до кризи через регіональну диверсифікацію функцій (розподіл нішевих послуг). 3. Запровадження обов'язкових стандартів цифрової безпеки та прозорості для менших центрів.

Джерело: розроблено автором

Одночасно, стратегії ST, які базуються на сильних сторонах, спрямовані на активну протидію зовнішнім загрозам, включно з політичними ризиками, кіберзагрозами та конкуренцією за таланти. Провідні центри можуть виступати лідерами у формуванні антикризових коаліцій, підвищенні кібербезпеки через спільні протоколи і підтримці мобільності людського капіталу за допомогою інноваційних мереж.

Водночас, слабкі сторони фінансових центрів, такі як обмежена диверсифікація та недостатня цифрова трансформація у деяких регіонах, можна подолати через WO-стратегії. Це передбачає активне партнерство з провідними вузлами, включення менш активних центрів у глобальні кооперації та інвестиції у

їх цифровий розвиток, що забезпечить більш рівномірний розвиток фінансової мережі.

Для мінімізації одночасно слабких сторін і загроз запропоновані WT-стратегії, що акцентують увагу на інституційних реформах, адаптивній регуляції і диверсифікації регіональних функцій. Такі заходи підвищують стійкість фінансових центрів другого рівня до кризових явищ та фрагментації глобального ринку. Впровадження стандартів цифрової безпеки та прозорості створює умови для підвищення довіри і стабільності у менш розвинених центрах, що в цілому сприяє зміцненню глобальної фінансової архітектури.

Таким чином, матриця TOWS відображає баланс між використанням існуючих сильних сторін і активною роботою над усуненням вразливостей у контексті зовнішніх викликів, забезпечуючи системний підхід до розвитку мережевої взаємодії фінансових центрів.

Перспективи посилення ролі України у цій системі тісно пов'язані з її потенціалом стати важливим регіональним вузлом, що інтегрується у світові фінансові мережі. Використання стратегічного географічного положення, розвиток фінтех-індустрії, модернізація інституційної бази та підвищення якості людського капіталу створюють передумови для посилення впливу України на міжнародному фінансовому ринку. Водночас, для реалізації цього потенціалу необхідно подолати існуючі виклики, серед яких – недостатній рівень цифрової трансформації, політична нестабільність і потреба у зміцненні правового поля.

Таким чином, оптимізація взаємодії фінансових центрів відкриває Україні можливість не лише інтегруватися у світову систему, а й посилити свою конкурентоспроможність та стабільність у глобальному фінансовому просторі. І цифровий сектор набуває все більшого значення як ключовий рушій економічного розвитку України, що особливо проявляється у його високій стійкості в умовах збройної агресії росії.

Ще до початку повномасштабного вторгнення цей сектор був суттєво розвиненим: у країні налічувалося понад 4 тисячі вітчизняних компаній, що спеціалізуються на інформаційно-комунікаційних технологіях, діяла одна з

найрозвиненіших мереж 4G у Європі, а за кількістю сертифікованих ІТ-фахівців Україна посідала четверте місце у світі [33].

ІТ-компанії відіграють провідну роль у впровадженні інноваційних рішень та технологічних розробок, які сприяють модернізації міської інфраструктури. Зокрема, вони розробляють системи інтелектуального управління транспортом, енергозбереження, громадської безпеки та інших комунальних послуг. Міста, що активно інтегрують ІТ-сектор у свою економіку, мають більше можливостей для трансформації у розумні міста, здатні ефективно реагувати на виклики сучасності та забезпечувати високий рівень життя населення [34].

Динаміку змін кількості фізичних осіб-підприємців (ФОП), що працюють у сфері інформаційних технологій (відповідно до ІТ-КВЕДів), представлено на рис. 2.6.

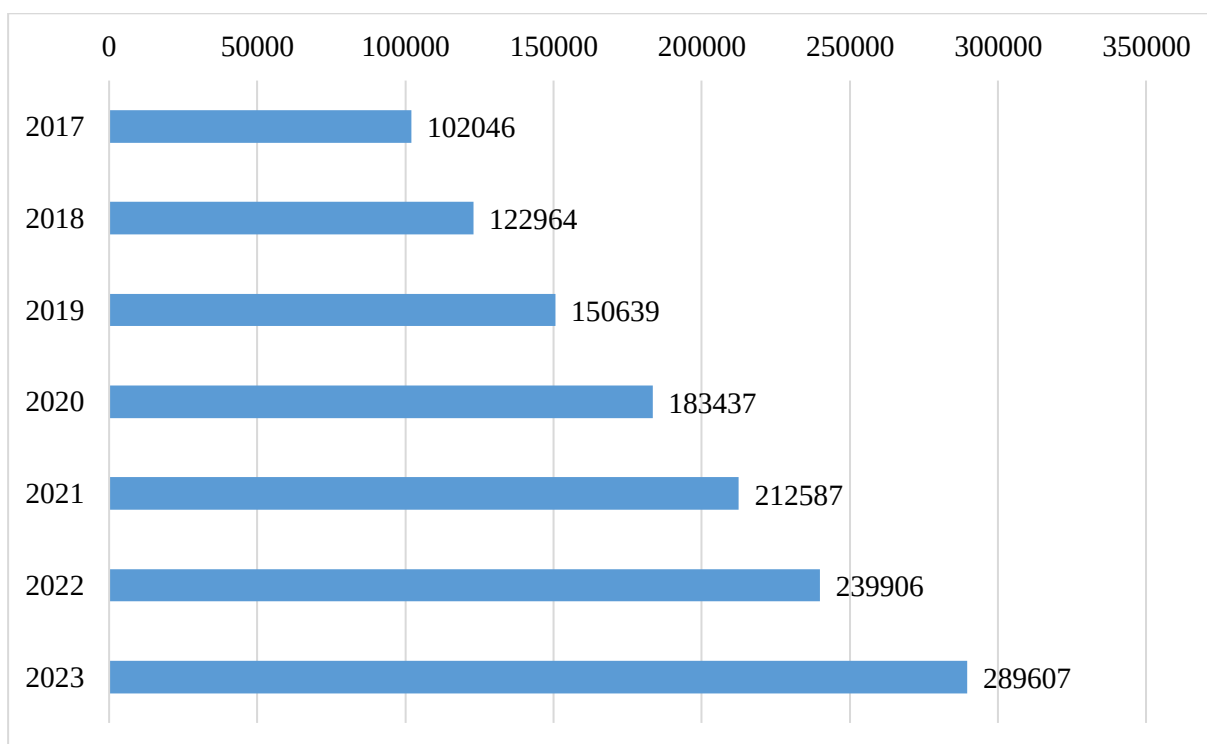

Рисунок 2.6 – Кількість діючих ФОП з ІТ-КВЕДами на кінець періоду

Джерело: складено автором на основі [35].

У 2023 році загальна кількість таких ФОП зросла на 20,7%. Найбільша концентрація ІТ-ФОПів спостерігається у Києві та Київській області – на цей регіон припадає 30% усіх спеціалістів, що становить близько 81 тисячі осіб. Друге місце

за кількістю зареєстрованих ІТ-ФОПів займають Харків та Харківська область, де працює понад 34 тисячі фахівців (13% від загальної кількості). Львівська область посідає третє місце із приблизно 30 тисячами спеціалістів, що становить 11% від усіх зареєстрованих ІТ-ФОПів [35].

Попри повномасштабні військові дії, кількість ІТ-фахівців, зареєстрованих як фізичні особи-підприємці, зросла в усіх регіонах України. Навіть у таких прифронтових областях, як Харківська, Херсонська, Луганська та Донецька, зафіксовано збільшення кількості ІТ-ФОПів приблизно на 10%, що, хоча й поступається темпам зростання в інших регіонах, все ж свідчить про стійкість цього сектору.

Найдинамічніше приріст реєстрацій спостерігався у центральних і західних областях країни. Зокрема, у Волинській області кількість ІТ-ФОПів зросла на 20% порівняно з 2022 роком, у Хмельницькій і Тернопільській областях – на 19%, у Кіровоградській і Полтавській – на 18%, а в Закарпатській, Івано-Франківській, Рівненській і Чернівецькій областях – на 17%.

Високий потенціал ІТ-сектору також підтверджується його значною часткою в загальному експорті товарів і послуг України. Хоча повномасштабне вторгнення призупинило стрімкий розвиток галузі, її частка у загальному експорті за півтора року війни зросла з 8,8% до 13,4% (рис. 2.7), що свідчить про стабільність і конкурентоспроможність української ІТ-індустрії навіть в умовах кризи.

У 2022 році значна частка сукупного чистого доходу, задекларованого українськими ІТ-компаніями, була зосереджена в Києві – 123,7 млрд грн із загальних 184,4 млрд грн. Столиця залишається основним осередком галузі, де офіційно зареєстровано 3013 ІТ-компаній (52,4%), які мали ненульову виручку протягом першого року війни.

Окрім Києва, ключовими регіонами концентрації ІТ-бізнесу виступають Львівська область (10,4% від загального доходу галузі), Харківська (8,1%), Дніпропетровська (4,2%), Вінницька (3,4%) та Одеська (1,7%). Загальний рейтинг областей за кількістю компаній із ненульовою виручкою у 2022 році здебільшого корелює з їхнім внеском у сукупний дохід ІТ-сфери.

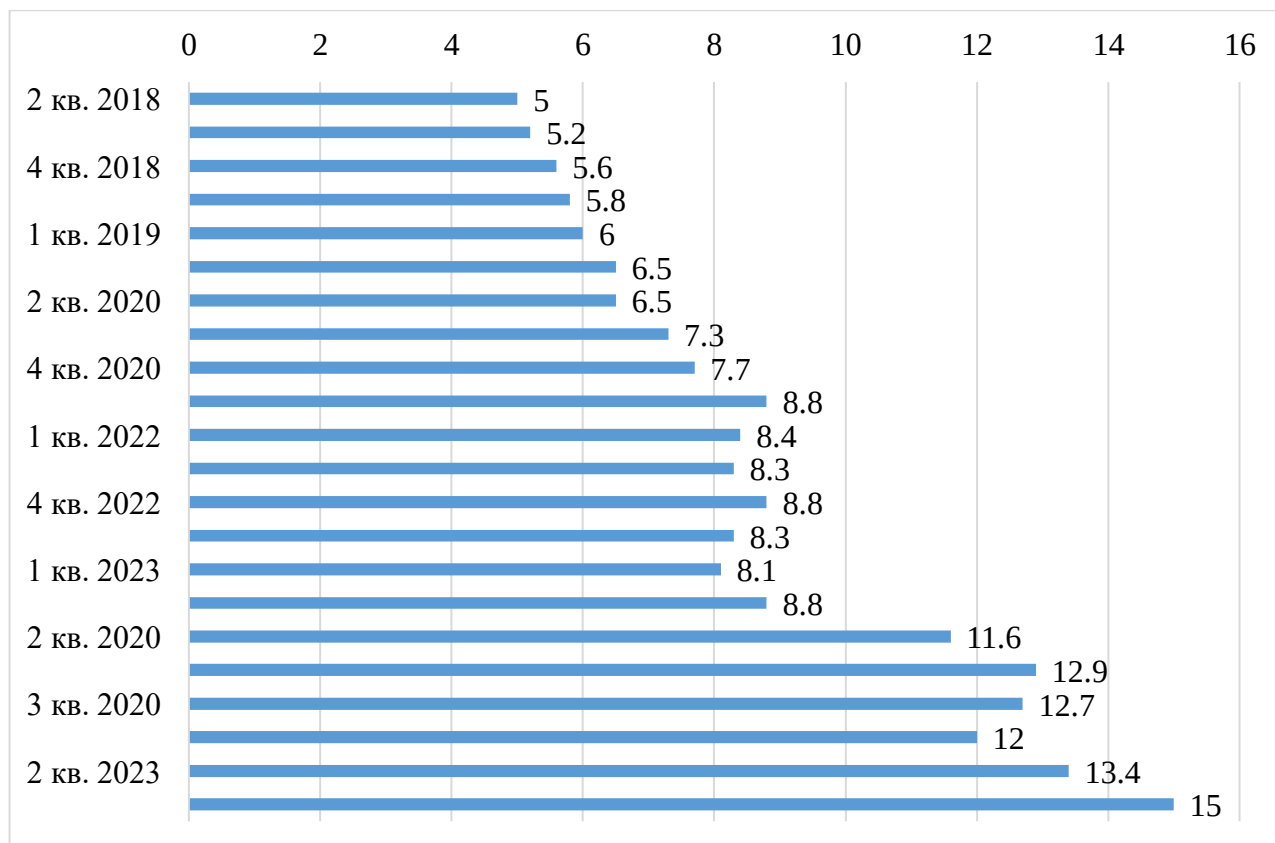

Рисунок 2.7 – Частка ІТ сектору в загальному експорті товарів та послуг України

Джерело: складено автором на основі [35].

Лідерами за кількістю активних ІТ-підприємств залишаються Київ (3013 компаній), Харківська область (492) та Львівська область (432). Значна кількість підприємств також зареєстрована у великих містах Дніпропетровської, Одеської, Запорізької, Вінницької та Київської областей, де їх налічується понад 100 у кожному регіоні. Водночас найменше ІТ-компаній зафіксовано в тимчасово окупованих та прифронтових регіонах Південного-Сходу України, що зумовлено безпековими ризиками та складними умовами ведення бізнесу [35].

Загалом, український ІТ-сектор демонструє стійкість, гнучкість та стратегічне значення для економічного розвитку країни. Враховуючи його здатність адаптуватися до викликів воєнного часу та зберігати високі показники експорту, можна прогнозувати подальший розвиток галузі, її інтеграцію у світові технологічні процеси та зростання ролі в післявоєнному відновленні економіки України.

Активізація інвестиційної діяльності, налагодження партнерства з міжнародними структурами – зокрема Європейським Союзом, Міжнародним валютним фондом, Світовим банком – а також співпраця з глобальними технологічними лідерами створюють передумови для прискореного інноваційного розвитку [40].

Вирішального значення набуває міжнародна підтримка. Спільні проєкти з розвиненими державами, зокрема країнами ЄС, США, Японії та Південної Кореї, відкривають шлях до створення технопарків, науково-дослідних установ і стартап-інкубаторів. Це, у свою чергу, інтегрує Україну в глобальну інноваційну екосистему [41].

Подальший розвиток глобальних міст в Україні передбачає системну трансформацію міського простору шляхом поєднання цифрових технологій, орієнтації на сталий розвиток та соціальну інтеграцію (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 - Ключові напрями розвитку глобальних міст в Україні

Напрямок розвитку	Зміст	Очікувані результати
Безпека та управління кризовими ситуаціями	Впровадження систем відеоспостереження, аналітики даних та реагування на загрози	Зниження рівня злочинності, підвищення захисту критичної інфраструктури
Енергоефективність та екологічна стійкість	Розумне освітлення, енергомоніторинг, ВДЕ, зелені зони	Зменшення витрат на енергію, покращення якості довкілля
Інновацізація адміністративних послуг	Розширення функцій «Дії», цифровізація муніципальних послуг	Зниження бюрократії, підвищення прозорості та зручності для громадян
Відновлення інфраструктури з використанням smart-технологій	Реконструкція транспорту, ЖКГ, енергомереж за допомогою цифрових рішень	Підвищення ефективності міського управління, гнучкість систем
Інклюзивність та соціальна підтримка	Доступність послуг для вразливих груп, цифрові сервіси для медицини, освіти, соціальної підтримки	Зменшення соціальної нерівності, інтеграція маргіналізованих верств населення
Інтеграція з європейськими ініціативами	Участь у проєктах Open and Agile Smart Cities, EIP-SCC	Отримання фінансування, адаптація європейських стандартів
Розвиток транспорту та мобільності	Інтелектуальні транспортні системи, електромобілі, оптимізація громадського транспорту	Зменшення заторів, зниження викидів CO ₂ , зростання якості міської мобільності

Джерело: розроблено автором на основі [42]

В умовах війни питання безпеки набуває особливого значення, і саме smart-рішення для моніторингу, аналізу ризиків і швидкого реагування можуть стати основою для зменшення загроз як для цивільного населення, так і критичної інфраструктури. Одним із найбільш актуальних напрямів залишається підвищення енергоефективності, що є відповіддю на сучасні виклики в енергетиці. Впровадження «зелених» технологій, розумного управління енергоспоживанням та створення еко-зон дозволить містам знизити залежність від викопного палива та покращити якість життя. Це сприятиме не лише екологічній, а й економічній стабільності [43].

Цифровізація адміністративних послуг та відновлення міської інфраструктури з використанням smart-технологій формують платформу для підвищення прозорості влади, зменшення бюрократії та поліпшення управлінських процесів. У цьому контексті важливим є також розвиток інклюзивних сервісів, які гарантуватимуть рівний доступ до послуг усім громадянам незалежно від їхнього соціального статусу чи фізичних можливостей [45].

Окрему роль відіграє інтеграція з європейськими ініціативами, яка відкриває нові джерела фінансування, сприяє запровадженню передового досвіду та посиленню міжнародного партнерства. Водночас, розумне планування транспорту і мобільності дозволить міським агломераціям стати більш динамічними, чистими та комфортними для мешканців. У результаті, стратегічна цифрова трансформація міст в Україні має стати каталізатором широкомасштабних позитивних змін у післявоєнний період [46].

Перспективи розвитку цифровізації в Україні повинні базуватися на формуванні ефективної інфраструктури даних, що забезпечить якісне вимірювання цифрової економіки та підтримку стратегічних ініціатив, які ґрунтуються на об'єктивних фактичних даних. Отримання статусу кандидата у члени Європейського Союзу відкриває можливості для інтеграції України до Європейської статистичної системи (ESS), що сприятиме впровадженню політик, заснованих на аналітично підтвердженій інформації.

На сьогоднішній день важливо зменшити адміністративне та регуляторне навантаження на суб'єкти господарювання, одночасно впроваджуючи сучасні інструменти, які базуються на ризик-орієнтованому підході, цифровізації та інтеграції інноваційних моделей ведення бізнесу. Відкриття доступу до ринків із високим рівнем доданої вартості, зокрема країн-членів ЄС та G7, створить передумови для прискореного переходу України до інноваційної економічної моделі, що ґрунтується на застосуванні передових цифрових технологій [49].

До ключових напрямів, що забезпечують такий розвиток, належать:

- розробка інноваційних економічних технологій та визначення пріоритетів їх впровадження;
- запровадження податкових стимулів і надання пільгових кредитів для регіонів, галузей та секторів з інноваційним потенціалом;
- формування ефективної системи захисту прав інтелектуальної власності;
- удосконалення нормативно-правового поля, що регулює мотивацію, моніторинг та впровадження цифровізації в реальному секторі економіки;
- підготовка кваліфікованих ІТ-фахівців відповідної кількості та якості;
- забезпечення виходу на міжнародні ринки з метою експорту інноваційної, високотехнологічної продукції з високою часткою доданої вартості.

Необхідним є також стимулювання чинників, що безпосередньо впливають на інтенсивність впровадження цифрових технологій, передусім – це внутрішні ресурси та зацікавленість усіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності у реалізації цифрових інновацій **[Error! Reference source not found.]**.

Розвиток цифрової економіки в Україні має охоплювати не лише технологічне оновлення, а й комплексну трансформацію соціально-економічної сфери, включно з модернізацією суспільних інститутів, економічних моделей та бізнес-практик. Адже майбутнє цифрової економіки полягає у переході від традиційного використання матеріальних ресурсів, таких як енергія, до виробництва інтелектуального продукту, що відповідає потребам суспільства інформаційної доби.

Таким чином, Україні потрібен цілісний підхід, що передбачає технологічне оновлення, реформу інституційного середовища, модернізацію системи освіти, стимулювання інвестиційної активності та розширення міжнародного співробітництва. Системне впровадження таких заходів не лише зменшить технологічний розрив, а й сприятиме посиленню конкурентоспроможності України у ключових секторах інноваційної економіки.

Можна зробити загальний висновок, що У 2025 році глобальні фінансові центри залишаються ключовими гравцями світової економіки, що чітко відображено в рейтингу GFCI 37. Нью-Йорк утримує першу позицію з оцінкою 769 балів, підтверджуючи провідні позиції у п'яти головних компонентах конкурентоспроможності. Лондон і Гонконг демонструють позитивну динаміку – +23 та +30 пунктів відповідно, що зумовлено їхньою гнучкістю у відповідь на геополітичні виклики та розвитком фінансових технологій. Водночас азійські фінансові центри, як-от Шеньчжень (+25) та Сеул (+13), набирають ваги у світовому фінансовому ландшафті, що засвідчує зміщення епіцентру інноваційної активності у бік Східної Азії. Показники FinTech-індексу також вказують на зростаючу конкуренцію: Нью-Йорк (749), Лондон (748), Шеньчжень (747) і Гонконг (746) конкурують за першість у цифровому сегменті фінансів.

Індекс глобального фінансового співробітництва підтверджує, що ступінь інтегрованості, різноманіття та спеціалізації визначає успішність МФЦ. Такі центри, як Лондон, Нью-Йорк і Сінгапур, забезпечують синергію між широким спектром фінансових послуг та високим рівнем зв'язаності в глобальній мережі. Париж вирізняється глибокою взаємодією з іншими фінансовими вузлами, тоді як Цюрих демонструє обмеженішу мережеву присутність. Водночас Пекін та Абу-Дабі спеціалізуються у вузьких напрямках, зберігаючи значний вплив на окремі сегменти ринку. Центри-претенденти, як-от Касабланка й Стамбул, демонструють поступовий прогрес, посилюючи зв'язки з міжнародними ринками.

Аналіз рейтингу GFCI 37 показує, що Лондон та Нью-Йорк залишаються багатогалузевими лідерами: Лондон – у банківській сфері, страхуванні, інвестиціях, Нью-Йорк – у фінтеху, торгівлі, регуляторній політиці. Гонконг і

Сінгапур формують нову вісь азіатського фінансового впливу, зосереджену на цифрових фінансах. Шеньчжень і Шанхай посилюють свої позиції завдяки інноваційним фінтех-рішенням. Проте водночас глобальні центри стикаються з ризиками: 18% респондентів вказують на геополітичну нестабільність, 15% – на міжцентрову конкуренцію, а 13% – на регуляторні зміни. Економічні загрози, кіберризики та кадровий дефіцит (до 12% і 10%) також впливають на стабільність та довгострокову привабливість МФЦ.

З огляду на цифровізацію та геоекономічну турбулентність, оптимізація взаємодії між центрами набуває критичного значення. Лондон, Нью-Йорк і Сінгапур, які демонструють найвищу мережеву зв'язаність і багатофункціональність, стабільно входять до топ-5 за всіма ключовими показниками конкурентоспроможності. Проте близько 50% менш інтегрованих центрів мають обмежений рівень цифрової трансформації, а 40% – дефіцит спеціалізації чи інституційної гнучкості. Це підвищує ризики фрагментації глобальної фінансової системи. Водночас міжнародні платформи та інвестиції можуть слугувати інструментами інтеграції слабших центрів. Україна, за умов розвитку цифрової інфраструктури, правового поля та людського капіталу, має потенціал стати регіональним фінансовим хабом у Чорноморсько-Балтійському макрорегіоні.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можна зробити набутні висновки:

1. Світові фінансові центри є ключовими вузлами глобальної фінансової системи, де зосереджені основні фінансові установи, ринки та інструменти, що забезпечують ефективний рух капіталу між країнами. Їхнє формування відбувається на основі територіальної концентрації фінансових інституцій, високого рівня інфраструктури, стабільності економіки та сприятливого регуляторного середовища. Такі центри, як Лондон, Нью-Йорк, Гонконг і Сінгапур, відіграють провідну роль у глобальному фінансовому обігу, акумулюючи ресурси та забезпечуючи послуги з інвестування, управління ризиками й капіталом. Їх значення посилюється завдяки здатності адаптуватися до викликів глобалізації та сприяти інтеграції національних економік у світову фінансову мережу.

2. Глобальна система міжнародних фінансових центрів (МФЦ) постає як динамічна, складноорганізована структура, архітектоніка якої формується під впливом багатьох взаємозалежних чинників – від просторової концентрації капіталу й регуляторної гнучкості до репутації, компетентності персоналу та геоекономічного положення. Її ефективне функціонування забезпечується через стратегічне планування, постійний моніторинг, раціональний розподіл ресурсів і активну взаємодію з глобальними інституціями. Як показує приклад Сінгапуру, конкурентні переваги формуються не лише завдяки економічним чи політичним чинникам, а й завдяки вдалому використанню часових та регіональних позицій у світовій системі фінансових потоків. Усе це свідчить про необхідність системного підходу до аналізу МФЦ як ключових вузлів фінансової глобалізації та стратегічних важелів економічного розвитку держав.

3. Аналітичні інструменти оцінки взаємодії міжнародних фінансових центрів демонструють високий рівень комплексності, поєднуючи мережевий аналіз, індексну оцінку та рейтингові методики, що охоплюють понад 151 параметр (зокрема в GFCI), а також понад 66 тисяч оцінок від більш ніж 11 тисяч респондентів. Завдяки таким підходам можливо виявити ключові фінансові хаби,

оцінити їхню конкурентоспроможність та вплив на глобальну фінансову систему. Лондон, Нью-Йорк і Сінгапур традиційно очолюють рейтинги, а такі організації, як Світовий банк, ОЕСР, ООН і EIU, забезпечують достовірність та міжнародну валідацію використаних показників.

4. У 2025 році міжнародні фінансові центри продовжують відігравати провідну роль у глобальній економіці, що підтверджується даними рейтингу GFCI 37. Нью-Йорк зберіг перше місце з рейтингом 769 балів, демонструючи зростання та стійкість у всіх п'яти ключових сферах конкурентоспроможності – від бізнес-середовища до людського капіталу. За ним слідують Лондон (748 балів, +23 пункти) та Гонконг (746 балів, +30), які зміцнили свої позиції завдяки адаптації до геополітичних викликів та активному розвитку FinTech. Суттєве зростання рейтингів також показали такі азійські центри, як Шеньчжень (+25 пунктів) і Сеул (+13), що вказує на стратегічне посилення ролі Східної Азії у фінансових інноваціях. FinTech-індекс у межах GFCI 37 підтверджує, що технологічна спроможність є новим визначальним чинником лідерства. Нью-Йорк (749 балів), Шеньчжень (747), Гонконг (746) і Лондон (748) очолюють рейтинг, демонструючи глобальну конкуренцію між американськими, британськими та китайськими фінансовими центрами. Зростання Дубаю (+17 балів) і Гуанчжоу (+12) свідчить про нарощування фінансового потенціалу трансформаційних центрів. Ключовими факторами успішності FinTech-середовища респонденти назвали доступ до фінансування (14%), наявність інноваційної екосистеми (14%), ІКТ-інфраструктуру, кадровий потенціал та ринковий попит (по 12%). Це підтверджує, що формування конкурентних фінансових екосистем має багатофакторну природу і визначає довгострокові переваги глобальних МФЦ у цифрову епоху.

5. Фінансові центри демонструють найвищий рівень розвитку за умов глибокої інтеграції у глобальну мережу, що підтверджується даними індексу глобального фінансового співробітництва (GFCI). Ключовими показниками, що визначають статус таких центрів, є «зв'язаність», «різноманітність» та «спеціалізація». Наприклад, Париж вирізняється високим рівнем зв'язаності з провідними фінансовими осередками світу, тоді як Цюрих демонструє менш

інтенсивні взаємозв'язки. Центри, що поєднують широку диверсифікацію з глибокою спеціалізацією, як-от Лондон, Нью-Йорк і Сінгапур, займають позиції глобальних лідерів, адже вони не лише надають широкий спектр фінансових послуг, а й виступають стратегічними хабами світової фінансової системи.

Водночас мережевий аналіз свідчить про чітку кореляцію між складністю фінансової екосистеми та ступенем глобальної інтеграції. Центри з високим рівнем спеціалізації, як Пекін або Абу-Дабі, мають значний вплив у вузьких секторах, тоді як такі міста, як Дубай чи Маврикій, забезпечують широку, але менш глибоку диверсифікацію. Центри-претенденти, як-от Стамбул чи Касабланка, демонструють динаміку зростання та потенціал включення у глобальні фінансові потоки.

6. У результаті аналізу GFCI 37 встановлено, що Лондон і Нью-Йорк залишаються ключовими глобальними фінансовими центрами з багатогалузевою спеціалізацією: Лондон лідирує в банківській справі, страхуванні, управлінні інвестиціями та професійних послугах, а Нью-Йорк займає провідні позиції у сфері регуляторної політики, фінансів, фінтеху та торгівлі. Гонконг та Сінгапур демонструють зростаючий вплив у фінансовій системі Азії, очолюючи рейтинги в управлінні інвестиціями, страхуванні та фінансах. Шеньчжень і Шанхай піднімаються в рейтингах завдяки успіхам у фінтеху та розвитку цифрових фінансів, тоді як Франкфурт, Сан-Франциско, Дубай і Чикаго демонструють регіональну диверсифікацію й технологічну конкурентоспроможність.

Водночас глобальні фінансові центри стикаються з комплексом ризиків, які впливають на їхню стійкість і привабливість. Найбільш вагомими є геополітичні ризики (18%), зумовлені військовими конфліктами, санкціями та політичною нестабільністю. На другому місці – конкуренція між фінансовими хабами (15%), а на третьому – зміна національних політик (13%). Економічні ризики та регуляторний тиск мають по 12%, тоді як брак кадрів (11%) і кіберзагрози (10%) свідчать про виклики цифровізації та інтелектуалізації сектору. Отже, провідні фінансові центри повинні поєднувати глибоку спеціалізацію з високою адаптивністю до динамічних глобальних викликів.

7. Оптимізація взаємодії між фінансовими центрами є ключовим чинником підвищення ефективності глобальної фінансової системи в умовах цифровізації та геоекономічної турбулентності. Провідні центри, зокрема Лондон, Нью-Йорк і Сінгапур, демонструють високу мережеву зв'язаність та багатофункціональність, що дозволяє їм залишатися в топі світових рейтингів конкурентоспроможності. Наприклад, ці три центри стабільно входять до першої п'ятірки індексу GFCI (Global Financial Centres Index), маючи найвищі оцінки за напрямками інфраструктури, людського капіталу та бізнес-середовища. Завдяки впровадженню smart-регуляції, фінтех-платформ і міжрегіональних коаліцій, вони посилюють свою роль не лише як окремі гравці, а як ядра транснаціональних фінансових мереж.

Водночас система є асиметричною: деякі фінансові вузли, як-от Цюрих чи Абу-Дабі, залишаються недостатньо інтегрованими, що обмежує їх вплив на глобальні потоки. SWOT-аналіз показує, що 50% центрів мають слабку адаптацію до цифрових викликів, а понад 40% відзначають брак спеціалізації або інституційної гнучкості. Це створює ризики фрагментації й втрати загальної стійкості системи. Матриця TOWS підтверджує ефективність стратегій, які поєднують використання сильних сторін лідерів (цифровізація, інституційний авторитет) із підтримкою слабших центрів через глобальні платформи, інвестиції та стандарти кібербезпеки. У цьому контексті Україна має шанс реалізувати власний потенціал як регіонального хабу за умови модернізації правової, цифрової та кадрової інфраструктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Індекс конкурентоспроможності міст. URL: http://www.ier.com.ua/ua/mci/index_2021
2. What are financial centers? URL: <https://www.statista.com/statistics/270228/top-financial-centers-onthe-global-financial-centres-index/>
3. Mark Boleat What is an International Finance Centre. URL: <https://financeunlocked.com/videos/what-is-an-international-financialcentre>
4. Кучеренко В. В. Роль фінансових центрів у посткризовій трансформації світової валютної системи. *Вісник Донецького національного університету. Серія: Економіка і право*. 2013. № 2. С. 313–316.
5. Ліфанова М. І. Міжнародні фінансові центри: поняття, умови та стадії формування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2019. № 17. С. 21.
6. Ліфанова М. І. Трансформація міжнародного інвестиційного ринку в умовах глобалізаційних викликів. *Галицький економічний вісник*. Т. : ТНТУ. 2020. Том 63. № 2. С. 261–269.
7. Міжнародні фінанси : методичні рекомендації до практичних завдань і самостійної роботи студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" освітньої програми «Міжнародний бізнес» першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. В. Лебідь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 44 с. URL:
8. Світова фінансова система: навч. посіб. / уклад.: О.М. Грубляк, О. Юрій. Чернівці. Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича. 2023. 217 с.
9. Лондар С. Л. Фінанси : [навч. посіб.] / С.Л. Лондар, О.В. Тимошенко. Вінниця : Нова Книга, 2009. 384 с
10. Луцишин З.О. Світові фінансові центри у глобальній фінансовій архітектурі. URL: <http://www.bma.amsterdam.nl/adam/uk/intro/gesch1.htm>
11. The Economist Intelligence Unit. URL: <https://www.eiu.com/n/>

12. Оновлено рейтинг найбільших фінансових центрів світу. URL: <http://www.news.finance.ua>
13. Провідні фінансові центри світу. RATE1. Перша рейтингова система від 09.02.2009 року. URL: <https://rate1.com.ua/uk/>
14. Світова фінансова система: навч. посіб. / уклад.: О.М. Грубляк, С-246 Е.О. Юрій. Чернівці. Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича. 2023. 217 с.
15. Сіденко С.В. Сучасні тенденції розвитку міжнародних фінансових центрів. *Київський національний університет імені Вадима Гетьмана*. 2022. №2 (37)
16. Тохтамиш Т. О., Ягольницький О. А., Гранько К. Б. Теоретичні аспекти діяльності світових фінансових центрів. *Інфраструктура ринку*. 2019. Випуск 31. С. 66–72.
17. Шуба М. В. Світові фінансові центри – «серце» глобального фінансового ринку. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2014. Т. 1. Вип. 3. № 1144. С. 85–88.
18. Bank for International Settlements. International Banking and Financial Market Development. *BIS Quarterly Review*. December 2007. P. 33–35.
19. Global Financial Centres Index. URL: <https://www.longfinance.net/programmes/financial-centre-futures/global-financial-centres-index/>
20. Global Livability Ranking. URL: <https://www.eiu.com/n/campaigns/global-liveability-index-2024/>
21. Ren, Y. S., Ma, C. Q., Chen, X. Q., Lei, Y. T., & Wang, Y. R. Sustainable finance and blockchain: A systematic review and research agenda. *Research in International Business and Finance*. 2023. Vol.64, doi: <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101871>
22. Poruchnyk, A., Kolot, A., Mielcarek, P., Stoliarchuk, Y., & Ilnytsky, D. (2021). Global economic crisis of 2020 and a new paradigm of countercyclical management. *Problems and Perspectives in Management*, 19 (1), 397-415. doi:

[http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19\(1\).2021.34](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19(1).2021.34)

23. Posokhov I., Dyuzhev V., Zhadan Yu. Risk management of industrial enterprises: theory and methodology : monograph. Kharkiv : Publishing House I.Ivanchenka, 2020. 175 p

24. Kaufman G. Emerging Economies and International Financial Centers. *Review of Pacific Basin Financial Markets and Policies*. 2001. Vol. 4, 4. P. 365–377. DOI: <https://doi.org/10.1142/S0219091501000577>

25. Reszat B. European Financial Centers in History. *Urbanophile: Passionate About Cities*. 2012. No. 6. P. 78– 79.

26. Атаманчук З.А., Сиротін О.А. Глобальні міста як суб'єкти світової економіки. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Scientific trends and ways of solving modern problems» (04-07 липня 2023 р., Франція, м. Ла-Рошель)*.

27. Financial Centres Index 37. Financial Centre Futures. March 2025. URL: https://en.cdi.org.cn/images/research/gfci/GFCI_37.pdf

28. Syrotya O., Atamanchuk Z. The role of global cities in modern international economic relations. *Scientific World Journal*, 2023. № 22, Частина 3. С. 97-102. DOI: 10.30888/2663-5712.2023-22-03-074.

29. Curtis S. Cities and global governance: State failure or a new global order? *Millennium. Journal of International Studies*. 2016. 44 (3). P. 455-477.

30. Організація Об'єднаних Націй, 2022. URL: <https://ukraine.un.org/uk>

31. Пирог О. В., Максимчук Я. С. Концептуальні засади глобальних міст: наукові підходи до визначення сутності. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2017. Т. 25. Вип. 9. С. 59–69. 90

32. Castells M. European Cities, the Informational Society, and the global Economy. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*. 1993. № 4. P. 247-257.

33. Редько К. Ю., Мірошніченко В. Р. Дослідження сталого розвитку в Україні: оцінка стану виконання цілей. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2022. №22. С. 5–13

34. Оновлена оцінка потреб України на відновлення та відбудову. *World bank group*. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2025/02/25/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>
35. Як партнери допомагають Україні нести фінансовий тягар великої війни. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3964100-ak-partneri-dopomagaut-ukraini-nesi-finansovij-tagar-velikoi-vijni.html>
36. Співробітництво України з міжнародними фінансовими інституціями. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL : <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/ifo-projects>
37. Інформаційна довідка щодо співробітництва України з Міжнародним банком реконструкції та розвитку. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=388308&cat_id=353161
38. Лук'яненко,Д., Поручник,А., Столярчук,Я., Ільницький,Д., Кулаківський,О. (2020) Конкурентна платформа економічної самодостатності України у глобальному світі [монографія]. Київ: КНЕУ
39. Пушкар Т. А., Серьогіна Д.О., Михайлова К.В. Розвиток «РОЗУМНИХ МІСТ» в умовах цифрової трансформації. Держава та регіони. 2022. №1 (124). С.116-121
40. IMD Smart City: Index Report 2023 (2023, April). IMD. World Competitiveness Center & WeGO. Retrieved from <https://we-gov.org/news-2023/imd-smart-city-index-2023>.
41. IMD World Talent Ranking 2023: Report (2023, September). IMD: Institute for management Development. Switzerland. Retrieved from <https://imd.cld.bz/IMD-World-Talent-Report-20232/2/#zoom=true>.
42. Смарт-спеціалізація регіонів України: методологія та прагматика реалізації: монографія; наук. ред. Сторонянська І. З. / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2022. 424 с.

43. Яценко О.В., Кузьменко О.М., Луців Р.С. Роль міжнародних фінансових інституцій в стабілізації національної економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. Випуск 3 (12). С. 19-25. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/388/369>

44. Анфілов Д. Ю. Сталий розвиток міст: відкрите урядування та інноваційний підхід для платформного урбанізму. *Підприємництво і торгівля*. 2023. №39. С. 9–18.

45. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. UNDP. 2018. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyu-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>

46. Група Світового банку. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: http://www.min.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=35741

47. Коляденко, С. В. Національні економічні інтереси України: концепти змін інформаційної економіки та активізація регіонального кластероутворення. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. No 9. doi: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-03-08>

48. Лабінська Г. Варіативність містобудівних концепцій як засіб конкурентоспроможності світової хміст. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Географічна освіта і наука: виклики і поступ», присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (Україна, м. Львів, 18-20 травня 2023 р.). У 3-ох томах. Львів: Простір-М, 2023. Том 2. С. 228-235.

49. Галеґуа Дж. Розумні міста. Джермен Галеґуа. Київ: Видавництво: ArtHuse, 2021. 192с

50. Global cities: divergent prospects and new imperatives in the global recovery. URL: 2021 Global Cities Report – Kearney

ДОДАТКИ

Додаток А

GFCI 37 Ranks And Ratings

Centre	GFCI 37		GFCI 36		Change In	Change In
	Rank	Rating	Rank	Rating	Rank	Rating
1	2	3	4	5	6	7
New York	1	769	1	763	0	▲6
London	2	762	2	750	0	▲12
Hong Kong	3	760	3	749	0	▲11
Singapore	4	750	4	747	0	▲3
San Francisco	5	749	5	742	0	▲7
Chicago	6	746	6	740	0	▲6
Los Angeles	7	745	7	739	0	▲6
Shanghai	8	744	8	738	0	▲6
Shenzhen	9	743	9	732	0	▲11
Seoul	10	742	11	729	▲1	▲13
Frankfurt	11	741	10	730	▼1	▲11
Dubai	12	740	16	723	▲4	▲17
Washington DC	13	739	12	728	▼1	▲11
Dublin	14	738	14	725	0	▲13
Geneva	15	737	13	726	▼2	▲11
Luxembourg	16	736	19	720	▲3	▲16
Paris	17	735	15	724	▼2	▲11
Amsterdam	18	734	27	712	▲9	▲22
Boston	19	733	22	717	▲3	▲16
Beijing	20	732	18	721	▼2	▲11
Zurich	21	731	17	722	▼4	▲9
Tokyo	22	730	20	719	▼2	▲11
Toronto	23	729	23	716	0	▲13
Busan	24	728	25	714	▲1	▲14
Jersey	25	727	30	709	▲5	▲18
Miami	26	726	36	703	▲10	▲23
Montreal	27	725	24	715	▼3	▲10
Melbourne	28	724	32	707	▲4	▲17
Edinburgh	29	723	29	710	0	▲13
Sydney	30	722	28	711	▼2	▲11
Vancouver	31	721	42	697	▲11	▲24
Glasgow	32	720	37	702	▲5	▲18
Lugano	33	719	26	713	▼7	▲6
Guangzhou	34	718	34	705	0	▲13
Qingdao	35	717	31	708	▼4	▲9
San Diego	36	716	21	718	▼15	▼2
Berlin	37	715	43	696	▲6	▲19
Abu Dhabi	38	714	35	704	▼3	▲10
Chengdu	39	713	39	700	0	▲13
Osaka	40	712	44	695	▲4	▲17
Guernsey	41	711	49	690	▲8	▲21

Джерело: складено автором на основі [27].

Продовження Додатку А

1	2	3	4	5	6	7
Atlanta	42	710	41	698	▼1	▲12
Minneapolis / St Paul	43	709	33	706	▼10	▲3
Calgary	44	708	38	701	▼6	▲7
Hamburg	45	707	50	689	▲5	▲18
GIFT City-Gujarat	46	706	52	687	▲6	▲19
Copenhagen	47	705	40	699	▼7	▲6
Munich	48	704	45	694	▼3	▲10
Wellington	49	703	46	693	▼3	▲10
Stockholm	50	702	66	673	▲16	▲29
Kuala Lumpur	51	701	59	680	▲8	▲21
Mumbai	52	700	54	685	▲2	▲15
Madrid	53	699	47	692	▼6	▲7
Milan	54	698	51	688	▼3	▲10
Isle of Man	55	697	56	683	▲1	▲14
Casablanca	56	696	57	682	▲1	▲14
Rome	57	695	76	663	▲19	▲32
Mauritius	58	694	60	679	▲2	▲15
Oslo	59	693	58	681	▼1	▲12
New Delhi	60	692	68	671	▲8	▲21

Джерело: складено автором на основі [27].

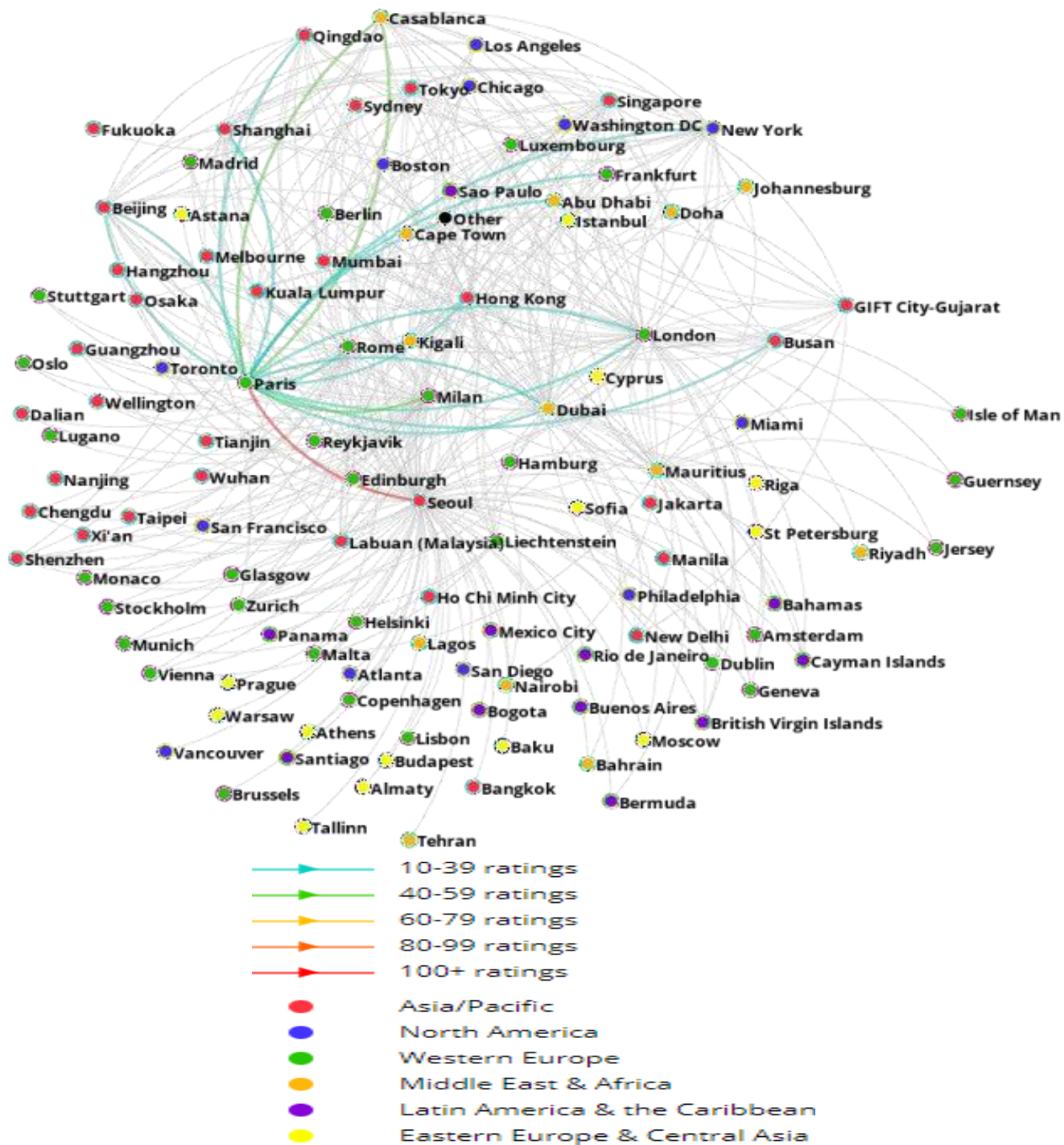

Рисунок Б.1 – Глобальні зв'язки фінансового центру Париж

Джерело: складено автором на основі [27].

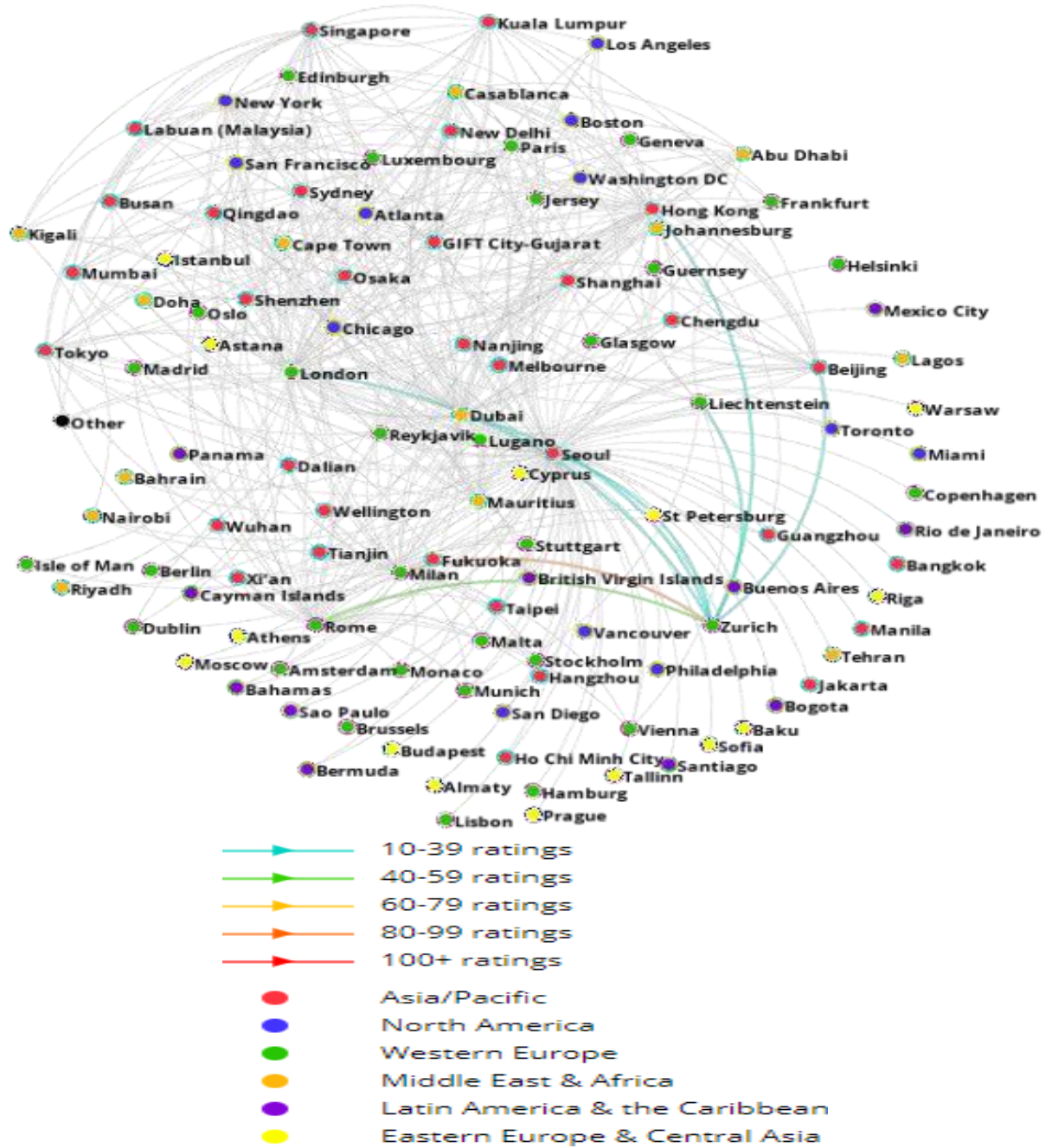

Рисунок Б.2 – Глобальні зв'язки фінансового центру Цюрих

Джерело: складено автором на основі [27].

Профілі фінансових центрів GFCI 37

	Широкий та глибокий	Відносно широкий	Відносно глибокий	Нові
1	2	3	4	5
Глобальний	Глобальні лідери	Глобальна диверсифікація	Глобальні спеціалісти	Глобальні претенденти
	Лондон	Сінгапур	Пекін*	Стамбул
	Нью-Йорк	Дублін*	Абу-Дабі	Касабланка*
	Сеул*		Маврикій	
	Шанхай*		Гонконг	
	Дубай*			
	Токіо			
	Париж			
	Вашингтон, округ Колумбія			
	Амстердам			
Міжнародний	Засновано Міжнародний	Міжнародний диверсифікован ий	Міжнародні спеціалісти	Міжнародні претенденти
	Мілан	Мехіко*	Мумбаї	Москва
	Пусан	Бангкок	GIFT City- Гуджарат	Богота*
	Цюрих*	Афіни	Кігалі*	Панама
	Рим	Мадрид	Гуанчжоу*	Доха
	Берлін	Джакарта*	Тель-Авів	Багами
	Лос- Анджелес*	Брюссель*	Циндао	Йоганнесбург
	Атланта*	Куала-Лумпур*	Люксембург*	Лагос
	Единбург	Міннеаполіс / Сент-Пол*	Ченду*	Сан-Паулу
	Бостон	Відень	Джерсі	Британські Віргінські острови
	Сан- Франциско*			Ер-Ріяд*
	Чикаго			Нью-Делі
	Мюнхен			Бахрейн
	Сідней			Кейптаун
	Маямі			Бермудські острови*
	Франкфурт*			Кайманові острови
	Осака			Астана*
	Мельбурн			Тайбей
	Монреаль			Ліхтенштейн
	Торонто			
	Женева			
	Шеньчжень*			

Джерело: складено автором на основі [27].

Продовження Додатку В

1	2	3	4	5
Місцевий	Досвідчені гравці	Місцевий диверсифікований	Місцеві спеціалісти	Центри, що розвиваються
	Стокгольм*	Будапешт*	Мальта	Буенос-Айрес
	Копенгаген*	Варшава	Ухань	Баку
	Гамбург*	Сантьяго	Лугано	Софія
	Сан-Дієго	Прага	Рейк'явік	Найробі*
	Калгарі	Лісабон	Острів Мен*	Санкт-Петербург
	Гельсінкі*	Осло*	Гернсі*	Сіань*
	Штутгарт*		Тегеран*	Маніла
	Глазго			Кіпр
	Веллінгтон			Ріо-де-Жанейро*
				Рига
				Тринідад і Тобаго
				Далянь*
				Ханчжоу*
				Алмати
				Хошимін*
				Барбадос
				Тяньцзінь*
				Таллінн*
				Нанкін*
				Кувейт
				Монако*
				Гібралтар*

*центри, які перемістилися між категоріями GFCI 36 та GFCI 37.

Джерело: складено автором на основі [2726].

Рейтинги та рейтинги FinTech за шкалою GFCI 37

Центр	GFCI 37		GFCI 36		Зміна Ранг	Зміна Рейтинг
	Рейтинг FinTech	Рейтинг фінтех- проектів	Рейтинг FinTech	Рейтинг фінтех- проектів		
1	2	3	4	5	6	7
Нью-Йорк	1	749	1	737	0	▲12
Лондон	2	748	2	725	0	▲23
Шеньчжень	3	747	3	722	0	▲25
Гонконг	4	746	9	716	▲5	▲30
Сан-Франциско	5	729	4	721	▼1	▲8
Лос-Анджелес	6	727	6	719	0	▲8
Вашингтон, округ Колумбія	7	726	5	720	▼2	▲6
Сінгапур	8	724	8	717	0	▲7
Чикаго	9	723	7	718	▼2	▲5
Сеул	10	716	10	707	0	▲9
Гуанчжоу	11	713	14	701	▲3	▲12
Бостон	12	712	12	705	0	▲7
Цюрих	13	710	13	704	0	▲6
Дубай	14	709	21 рік	692	▲7	▲17
Пекін	15	708	11	706	▼4	▲2
Шанхай	16	707	15	699	▼1	▲8
Торонто	17 років	706	18 років	695	▲1	▲11
Ченду	18 років	705	17 років	696	▼1	▲9
Париж	19 років	704	22	691	▲3	▲13
Монреаль	20	703	19 років	694	▼1	▲9
Сідней	21 рік	702	20	693	▼1	▲9
Циндао	22	701	23	690	▲1	▲11
Пусан	23	700	26	685	▲3	▲15
Люксембург	24	699	27	684	▲3	▲15
Берлін	25	698	29	682	▲4	▲16
Токіо	26	697	36	675	▲10	▲22
Маямі	27	695	35	676	▲8	▲19
Женева	28	694	16	697	▼12	▼3
Мельбурн	29	693	40	671	▲11	▲22
Мюнхен	30	692	37	674	▲7	▲18
Сан-Дієго	31	691	24	689	▼7	▲2
Абу-Дабі	32	690	42	669	▲10	▲21
Ванкувер	33	689	41	670	▲8	▲19
Франкфурт	34	688	25	686	▼9	▲2
Мадрид	35	687	44	667	▲9	▲20
Амстердам	36	686	47	662	▲11	▲24
Лугано	37	685	32	679	▼5	▲6
Мумбаї	38	684	38	673	0	▲11
Единбург	39	683	34	677	▼5	▲6
GIFT City-Гуджарат	40	682	45	666	▲5	▲16
Атланта	41	681	30	681	▼11	0
Штутгарт	42	680	31	680	▼11	0
Веллінгтон	43	679	33	678	▼10	▲1
Міннеаполіс / Сент-Пол	44	678	28	683	▼16	▼5

Продовження Додатку Г

1	2	3	4	5	6	7
Нью-Делі	45	677	46	664	▲ 1	▲ 13
Стокгольм	46	676	56	653	▲ 10	▲ 23
Тайбей	47	675	58	651	▲ 11	▲ 24
Осло	48	674	70	638	▲ 22	▲ 36
Гельсінкі	49	673	39	672	▼ 10	▲ 1
Дублін	50	672	53	656	▲ 3	▲ 16
Мілан	51	671	54	655	▲ 3	▲ 16
Ханчжоу	52	669	55	654	▲ 3	▲ 15
Маврикій	53	668	74	634	▲ 21	▲ 34
Куала-Лумпур	54	667	71	637	▲ 17	▲ 30
Далянь	55	666	49	660	▼ 6	▲ 6
Гамбург	56	665	51	658	▼ 5	▲ 7
Осака	57	664	68	641	▲ 11	▲ 23
Рим	58	663	63	646	▲ 5	▲ 17

Джерело: складено автором на основі [27].